

KAMPÜSLERDE ONUR AYI

2025 YILI RAPORU

ONUR
YASA
TANIMAZ
İSYANDAN
DOĞAR

KAMPÜSLERDE ONUR AYI

2025 YILI
RAPORU

Yazarlar

Ecem Toraman
Mahmut Şeren

Yayımlayan

ÜniKuir Derneği
ANKARA, Şubat 2026

Norwegian Embassy
Ankara

Bu yayının Norveç Büyükelçiliğinin katkısıyla hazırlanmıştır.
Yayının içeriği Norveç Büyükelçiliğinin resmi görüşlerini yansıtmaz.
Yayında yer alan bilgi ve görüşlerin sorumluluğu ÜniKuir Derneği'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	4
2. İzlemenin Yöntemi	6
3. Üniversitelerde Onur Ayı Etkinlikleri	10
4. Üniversitelerde Onur Yürüyüşleri	12
4.1. Bilkent Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	12
4.2. Hacettepe Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	13
4.3. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Onur Yürüyüşü.....	15
4.4. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Onur Yürüyüşü	16
4.5. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	17
4.6. Sabancı Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	19
4.7. Türk Alman Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	20
4.8. Yeditepe Üniversitesi Onur Yürüyüşü.....	21
5. Hak İhlallerine ve Yapılan Müdahalelere İlişkin Değerlendirme..	23
6. LGBTİ+ Öğrencilerin Kampüslerde Onur Ayı Deneyimleri	26
6.1. Örgütlenme Pratikleri ve Kapasitesi.....	28
6.1.1. Kampüs Kültürü.....	29
6.1.2. Örgütlenme Kapasitesi.....	30
6.1.3. Onur Ayı'nı Şekillendirmek	33
6.1.4. Eş Zamanlı Mücadeleler.....	36
6.2. Kurumsal Müzakere ve Kontrol Mekanizmaları.....	38
6.2.1. Kurumsal Statü ve Tanınma.....	38
6.2.2. Görünürlük Kısıtlaması.....	41
6.2.3. Kampüs Özerkliğinin İhlali.....	43
6.2.4. Mekansal Sınırlamalar.....	44
6.3. Politik İklim ve Tehdit Algısı.....	45
6.3.1. Değişen Atmosfer.....	46
6.3.2. Toplumsal Kutuplaşma.....	49
6.3.3. Güvenlik.....	51
6.4. Dayanışma ve Direniş Ağıları.....	54
6.4.1. Kolektif Direniş.....	54
6.4.2. Paydaş İlişkileri.....	57
7. Özet Bulgular ve Son Söz	59

1. GİRİŞ

2025 yılı, kampüslerde onur ayı etkinlikleri bakımından hem yaygınlık hem de örgütlenme pratikleri açısından dikkat çekici bir yıl olmuştur. Türkiye'nin farklı şehirlerindeki 20 üniversitede örgütlü LGBTİ+ öğrenci toplulukları, onur ayı kapsamında en az bir etkinlik düzenleyerek kampüslerdeki varlıklarını ve dayanışma iradelerini sürdürmüştür. Artan baskı ortamına ve üniversitelerdeki kısıtlayıcı idari uygulamalara rağmen, LGBTİ+ öğrenciler kampüsleri bir kez daha hem görünürlük hem de hak mücadelesi alanı olarak sahiplenmiştir.

Bu yılki raporumuzda; Ankara Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kadir Has Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Türk Alman Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde örgütlenen LGBTİ+ öğrenci topluluklarının onur ayı etkinlikleri incelenmiştir. Bunların yanı sıra Haliç Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesi LGBTİ+ öğrenci topluluklarının ortaklaşa düzenlediği onur ayı etkinliği de rapor kapsamına alınmıştır.

Piknikler, film gösterimleri ve çeşitli buluşmalar onur ayı etkinliklerinin önemli bir bölümünü oluştururken, sekiz üniversitede onur yürüyüşü düzenlenmesi planlanmıştır. Bilkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Türk Alman Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesinde planlanan yürüyüşler; üniversite kampüslerinin ifade özgürlüğü, barışçıl toplanma ve örgütlenme hakları bakımından taşıdığı merkezi önemi bir kez daha ortaya koymuştur.

Ancak etkinliklerin yaygınlaşması, kampüslerdeki hak ihlallerinin ortadan kalktığı ve planlanan etkinliklerin hayata geçirilebildiği anlamına gelmemektedir. Üniversite yönetimlerinin keyfi yasakları, engelleme pratikleri ve görünürlüğü sınırlayan uygulamaları; LGBTİ+ öğrencilerin anayasal haklarını kullanma alanlarını daraltmaya devam etmiştir. Bu rapor, 2025 yılı onur ayı boyunca kampüslerde yaşananları yalnızca bir etkinlik dökümü olarak değil; hakların kullanımına ilişkin yapısal sorunların ve Aile Yılı olarak ilan edilen 2025 yılında üniversitelerdeki LGBTİ+ karşıtı iklimin bir kaydı olarak ele almaktadır.

2. İZLEMENİN YÖNTEMİ

Bu rapor, 2025 yılında 20 üniversitede gerçekleştirilen onur yürüyüşlerinin ve onur ayı etkinliklerinin hak temelli bir bakışla izlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Kampüslerde gerçekleşen onur yürüyüşleri sırasında yapılan saha gözlemleri, onur ayı etkinliği düzenleyen öğrenci toplulukları temsilcileri ile bire bir yapılan mülakatlar ve Kasım ayında gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri olmak üzere üç temel nitel veri analizi yöntemine başvurulmuştur. 2025 yılında kampüslerde gerçekleşen onur yürüyüşleri ve onur ayı etkinlikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Üniversite	Onur Yürüyüşü	Onur Pikniği / Onur Haftası
Ankara Üniversitesi		X
Bahçeşehir Üniversitesi		X
Bilgi Üniversitesi		X
Bilkent Üniversitesi	X	X
Boğaziçi Üniversitesi		X
Ege Üniversitesi		X
Galatasaray Üniversitesi		X
Hacettepe Üniversitesi	X	X
Haliç Üniversitesi		X
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	X	X
Kadir Has Üniversitesi		X

Koç Üniversitesi		X
Marmara Üniversitesi		X
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	X	X
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	X	X
Özyeğin Üniversitesi		X
Sabancı Üniversitesi	X	X
Türk Alman Üniversitesi	X	X
Yeditepe Üniversitesi	X	X
Yıldız Teknik Üniversitesi		X

İlk olarak, ÜniKuir temsilcileri tarafından 13 Mayıs 2025 tarihinde Bilkent Üniversitesinde, 22 Mayıs 2025 tarihinde Hacettepe Üniversitesinde ve 27 Mayıs 2025 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesinde gerçekleşen onur yürüyüşlerine gözlemci olarak katılım gösterilmiş ve alan notları tutulmuştur. Bu yürüyüşlere gözlemci olarak katılmak; özellikle haberlere yansımaya anları kaydetmek ve Türkiye'deki LGBTİ+ tarihine not düşmek için önemli bir yerde durmaktadır. Gözlem faaliyeti sırasında önceden hazırlanan göstergeler kullanılmıştır. Yürüyüşün paydaşları gözlem faaliyetinden haberdar edilmiştir. Gözlem sırasında alınan notlar ve yürüyüşün paydaşları tarafından gözlemcilere iletilen bilgiler bu raporda kullanılmıştır.

Son olarak onur yürüyüşünün ve onur ayı etkinliklerinin gerçekleştiği 20 üniversiteden katılımcılarla odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu görüşmelerde katılımcılara kampüslerindeki yürüyüşlere, pikniklere ve etkinliklere yönelik hazırlık aşamasında, etkinlik/yürüyüş sırasında ve sonrasında süreçte yaşananlara dair sorular yönlendirilmiştir. Böylece çeşitli deneyimleri öznelardan öğrenmek, sorunları saptamak ve değerlendirmek, LGBTİ+ hakları bağlamında onur yürüyüşlerinde ve onur ayı etkinliklerinde gerçekleşen hak ihlallerini izlemek ve raporda öznel deneyimlerine yer vermek amaçlanmıştır.

Odak grup görüşmeleri kasım ayında iki ayrı grup ile gerçekleştirilmiştir:

- Onur yürüyüşü gerçekleştiren öğrenciler ile odak grup görüşmeleri
- Onur ayı etkinlikleri gerçekleştiren öğrenciler ile odak grup görüşmeleri

Üniversitelerindeki LGBTİ+ topluluğunda örgütlenen ya da 2025 yılında gerçekleşmiş onur yürüyüşü ya da onur ayı etkinliklerine bağlamında 12 öğrenci ile yapılan odak grup görüşmelerinde şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Onur ayına ve onur yürüyüşüne hazırlık süreciniz nasıl geçti? Onur ayı etkinliklerini/yürüyüşünü planlarken karşılaştığınız en büyük zorluklar nelerdi?
2. Politika, kapsayıcılık, üniversitenin diğer bileşenleriyle iletişim, üniversite dışından destek gibi konularda nasıl bir süreç yaşadınız? Hem okul yönetimiyle hem okuldaki öğrencilerle iletişiminiz nasıl bir düzeydeydi?
 - Yürüyüş öncesi okula bildirim yapılmış mıdır? Diyalog kanalı açılabilmiş midir? Bu süreçteki deneyimler nelerdir?
3. Hazırlık aşamasında yaşadığınız zorluklar ya da desteklere dair eklemek istediğiniz deneyimleriniz var mı? Onur yürüyüşlerine ya da onur ayı etkinliklerine hazırlanırken destek aldığınız, dayanışma kurabildiğiniz çeşitli öğrenci grupları, kurumlar ya da mekanizmalar var mıydı? Varsa bu dayanışma ya da destek sürecini nasıl nitelendiriyorsunuz?
4. Bu yıl onur yürüyüşüne/onur ayı etkinliklerine katılım nasıldı? Önceki yıllarla kıyaslandığında bir değişim var mı?
5. Onur yürüyüşü/etkinliği sırasında sizin aldığınız güvenlik önlemleri var mıydı? Bu önlemler yeterli miydi? Bu önlemleri almaya neden ihtiyaç duydunuz?
6. Onur yürüyüşü/etkinliği günü, etkinlik öncesinde ve sırasında ne gibi ihlallerle ya da zorluklarla karşılaştınız, burada yaşanan olumsuzlukların sebeplerinin neler ya da sorumlularının kimler olduğunu düşünüyorsunuz?

7. Bu yıl herhangi bir fiziksel müdahale olmaması hakkında ne düşünüyorsunuz? Bunun arkasındaki nedenler neler olabilir?
8. Geçmişte yaşadığınız ihlaller hakkında konuşmak ister misiniz? Bu tür deneyimler, bu yılki etkinliklere katılımı nasıl etkiledi sizce?
9. Onur yürüyüşü/etkinliği sonrasında kampüs ve topluluk içinde yaşanan durumu ve medyadaki yansımaları nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu süreçte LGBTİ+'lar olarak hislerinizi paylaşıırken, onur yürüyüşü/pikniği sırasında ve sonrasında LGBTİ+'lar ve LGBTİ+ dernekleri dışındaki kişi ve kurumların (milletvekilleri, siyasi partiler, yerel yöneticiler, akademisyenler, insan hakları örgütleri vb.) tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
10. Önümüzdeki yıllarda onur ayı etkinlikleri/yürüyüşlerini daha güvenli ve etkili hale getirmek için neler önerirsiniz? Bu yılki deneyimleriniz gelecekteki etkinliklere nasıl bir mercek sunuyor?

Bu rapor için yukarıdaki sorularla iki ayrı odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, kampüslerinde onur ayı etkinlikleri düzenleyen 12 üniversiteden 5, onur yürüyüşü organize eden 8 üniversiteden 6 ve bu sene herhangi bir etkinlik düzenleyemeyen üniversitelerden 1 katılımcı olmak üzere toplam 12 katılımcıyla yapılmıştır. Yaklaşık 2 saat süren görüşmeler, yüksek kalitede bir ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiş ve sonrasında deşifre edilmiştir. Elde edilen veri, MAXQDA 24 programı ile tematik analize tabi tutulmuş ve analiz sürecinde öne çıkan kodlar ve temalar sistematik bir şekilde belirlenmiştir. Verinin geçerlik ve güvenilirliğini artırmak adına Creswell'in (2013) önerdiği şekilde uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu yöntem, hem süreçteki bilimsel yaklaşımı hem de sahadaki gerçek deneyimlere dayalı hak temelli bakış açısını harmanlamayı hedeflemiştir.

Bu haliyle Kampüslerde Onur Ayı 2025 Yılı Raporu, onur yürüyüşleri ve onur ayı etkinlikleri öncesinde üniversite idarelerinin tutumlarını ve yürüyüşleri engellemeye yönelik adımlarını, onur yürüyüşleri ve onur ayı etkinlikleri sırasında yaşananları ve sonrasındaki gelişmeleri izleyen, özne deneyimlerine yer veren kapsamlı bir çalışmadır.

3.

ÜNİVERSİTELERDE ONUR AYI ETKİNLİKLERİ

2025 yılında 20 üniversitenin LGBTİ+ öğrenci toplulukları, onur ayında etkinlik düzenlemiştir. Ankara Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kadir Has Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Türk Alman Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde örgütlenen LGBTİ+ öğrenci toplulukları onur ayın kapsamında en az bir kez etkinlik düzenlemiştir.

Bunların yanı sıra Haliç Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesi ortak bir onur ayı etkinliği düzenlemiştir. Boğaziçi, Bilgi, Yıldız Teknik, Galatasaray, Koç, ODTÜ ve Mimar Sinan üniversitelerinde ise onur ayı için kampüslere gökkuşağı/trans bayrağı asılmıştır. Öğrenci topluluklarının düzenlediği etkinlikler; piknik, panel, film gösterimi, atölye, sergi, parti, görünürlük faaliyeti (bayrak asma, merdiven boyama, sticker çalışması vb.) gibi etkinlikler olmuştur.

Bu üniversitelerden 14'ünde onur ayı etkinlikleri kampüs içerisinde gerçekleşebilirken, 6'sında ise kampüs dışında gerçekleşmek zorunda kalmıştır. Kampüs dışında etkinlik yapan öğrenci toplulukları çoğunlukla resmi statüsü üniversite yönetimleri tarafından tanınmayan topluluklardır. Ancak etkinlikler kampüs içerisinde

gerçekleştirilse bile güvenlik kaygısı nedeniyle çoğu zaman etkinliklerin lokasyonu açık çağrıyla duyurulamamıştır.

En az 5 üniversitedeki kampüste yapılması planlanan onur ayı etkinliği ve onur yürüyüşü üniversite yönetiminin veya polisin müdahalesi nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Pek çok öğrenci topluluğu benzer müdahalelerden çekindiği için çeşitli önlemler almak zorunda kalmıştır. Bunlar; etkinliği kamusal alanda ve sosyal medya hesaplarında hiç duyurmama yahut lokasyonunu paylaşmama, etkinliği kampüsün dışına taşıma, etkinliklerde LGBTİ+ bayrakları ve diğer görünürlük materyallerini bulundurmama gibi önlemlerdir. Resmi statüsü bulunmayan öğrenci toplulukları, etkinlikleri düzenleme aşamasında üniversiteden duyuru, mekan, ikram, materyal, güvenlik gibi konularda herhangi bir destek alamamıştır.

4. ÜNİVERSİTELERDE ONUR YÜRÜYÜŞLERİ

Piknik, film gösterimi gibi onur ayı etkinliklerinin yanı sıra 8 üniversitede onur yürüyüşü düzenlenmesi planlanmıştır. Bunlar; Bilkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Türk Alman Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi'dir.

4.1. Bilkent Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Bilkent Üniversitesinde 13 Mayıs günü yapılması planlanan 6. Bilkent Onur Yürüyüşü, Bilkent Üniversitesi Renkli Düşün LGBTQİA+ Öğrenci Topluluğu'nun sosyal medya hesabından duyurulmuştur¹. Üniversitenin kuzeyinde yer alan 81. Yurt çimlerinden, kampüsün merkezinde bulunan İhsan Doğramacı Heykeli'ne doğru bir yürüyüş düzenlenmiştir. Yürüyüş sırasında herhangi bir idari yasaklama, kolluk müdahalesi veya özel güvenlik engellemesi yaşanmamıştır. Etkinlik, barışçıl biçimde gerçekleştirilmiş; sloganlar, pankartlar ve gökkuşağı bayraklarıyla kampüs kamusal alanı kullanılmıştır. Yürüyüşün ardından kampüs merkezinde Bilkent Renkli Düşün tarafından bir basın açıklaması yapılmıştır.

¹ https://www.instagram.com/p/DJUVdsni0Up/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA%3D%3D

4.2. Hacettepe Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Hacettepe Üniversitesinde 22 Mayıs günü yapılması planlanan Hacettepe Üniversitesinin ilk onur yürüyüşü, Hacettepe Kuir Dayanışması ve Hacettepe Onur Haftası sosyal medya hesaplarından duyurulmuştur². Yürüyüş öncesinde üniversite yönetimine resmi bir bildirim yapılmamış, yürüyüş günü öncesinde herhangi bir idari yasaklama kararı da tebliğ edilmemiştir.

² https://www.instagram.com/p/DJ7UVp4se5h/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA%3D%3D

Onur Ayı etkinliklerinin duyurulmasının ardından, bir grup Hacettepe Üniversitesi öğrencisi sosyal medya üzerinden ve kampüsünde toplu imzayla yayımladıkları bir bildiriyle LGBTİ+ öğrencileri açık biçimde hedef almıştır. Söz konusu bildiri LGBTİ+ hareketi "sapkınlık" ile ilişkilendirilmiş, Kur'an-ı Kerim'deki Lut Kavmi ayetlerine atıf yapılmıştır. Bu nefret söylemi kampanyası kampüs genelinde LGBTİ+ karşıtı afişlerin asılmasıyla da desteklenmiştir³. Sürece, aşırı sağcı Hür Dava Partisi Ankara İl Başkanı'nın üniversite yönetimlerine LGBTİ+ görünürlüğünün engellenmesi çağrısı eşlik etmiş⁴; farklı üniversitelerden kendilerini milliyetçi veya İslamcı olarak tanımlayan öğrenci grupları da hedef gösteren bildiriye destek açıklamalarında bulunmuştur⁵. Tüm bu açık hedef göstermelere rağmen, ilgili kişi ve gruplar hakkında herhangi bir adli veya idari yaptırım uygulanmamıştır.

Yürüyüş günü kampüste olağan dışı güvenlik önlemleri alınmıştır. Eylem alanında normal günlere kıyasla çok sayıda özel güvenlik görevlisi (ÖGB) olmakla beraber ÖGB amiri düzeyinde yetkililer de alanda hazır bulunmuştur. Yürüyüş için duyurulan saatte yaklaşık üç otobüs dolusu çevik kuvvet ekibi kampüse gelmiş; gözaltı araçları alanda hazır beklemiştir. Toplamda yaklaşık 100-150 kişilik bir katılımcı grubuna neredeyse bire bir oranında çevik kuvvet konuşlandırılmıştır.

Yürüyüş öncesinde ve yürüyüş sırasında üniversite yönetimi veya kolluk tarafından yazılı ya da sözlü bir yasaklama kararı bildirilmemiştir. Ancak çevik kuvvet alana gelmeden önce özel güvenlik görevlileri, yürüyüşün yapılmasına izin verilmeyeceğini söylemiştir. Yapılan müzakereler sonucunda, hak savunucuları Elektrik-Elektronik Mühendisliği çimleri karşısında, yemekhane önünde toplanarak yalnızca bir basın açıklaması okumuş ve kısa süreli sloganların ardından dağılmak zorunda kalmıştır. Basın açıklaması sırasında çevik kuvvetin eylem alanına gelerek kalkanlarla eylemcilerin önü-

3 <https://kaosgl.org/haber/hacettepe-de-lgbti-lari-hedef-alan-nefret-kampanyasi>

4 <https://ilkha.com/gundem/huda-par-ankara-il-baskani-karaarslandan-hacettepedeki-lgbt-dayatmasina-tepki-456559>

5 https://www.instagram.com/p/DJbXZPcMCfj/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==

nü kapattığı, müdahaleye hazır bir biçimde konumlandığı gözlemlenmiştir. Bu güvenlik kuşatması nedeniyle yürüyüş fiilen engellenmiş, yürümek isteyen küçük bir grubun da tartışmalar sonucunda dağıldığı anlaşılmıştır.

Yürüyüşe üniversite dışından katılım konusunda da keyfi uygulamaların yapıldığı gözlemlenmiştir. Normal koşullarda kampüse misafir girişi mümkünken, güvenlik gerekçesiyle bazı kişilerin kampüse alınmadığı belirtilmiş; buna karşın başka bir kapıdan akademik kimlik veya sembollerle giriş yapılabildiği görülmüştür.

4.3. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Onur Yürüyüşü

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsünde (İYTE) 2 Haziran günü yapılması planlanan Hacettepe Üniversitesinin ilk onur yürüyüşü, üniversitenin öğrenci topluluğu Kuir Mahzen'in sosyal medya hesabından lokasyon paylaşımaksızın duyurulmuştur⁶. Yürüyüş öncesinde üniversite yönetimine resmi bir bildirim yapılmamıştır. Yürüyüş günü öncesinde herhangi bir idari yasaklama kararı da tebliğ edilmemiştir. Resmi statüsü üniversite yönetimi tarafından tanınmayan

6 https://www.instagram.com/p/DKRuX0hsiyf/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=M244MDI1anQ1YmM1

Kuir Mahzen, üniversite bünyesinde bu tür başvuruların kabul edilmediğini ve bu durumun kampüs genelinde bilinen bir pratik olduğunu belirtmiştir.

Yürüyüş günü kampüste sivil veya üniformalı polis bulunmamış, kolluk kuvvetlerinin müdahalesi söz konusu olmamıştır. Yalnızca özel güvenlik görevlilerinin yürüyüş boyunca araç trafiğini düzenlemek amacıyla alanda bulunduğu, bunun dışında normal günlerden farklı bir güvenlik önlemi alınmadığı aktarılmıştır. Onur yürüyüşü, yemekhaneden rektörlük binasına doğru gerçekleştirilmiş; rektörlük önünde bir basın açıklaması yapılmıştır. Yürüyüş sırasında sloganlar atılmış, pankartlar ve gökkuşağı bayrakları taşınmış; yürüyüşün güzergâhına, içeriğine, kullanılan sembollere veya basın açıklamasına yönelik herhangi bir engelleme ya da kısıtlama yaşanmamıştır. Yürüyüşe yaklaşık 40 kişi katılmıştır. Katılımcılar ağırlıklı olarak LGBTİ+ öğrenciler ve bireysel düzeyde destek veren müttefiklerden oluşmuş; üniversite dışından sınırlı sayıda misafir katılımı gerçekleşmiş ve bu konuda herhangi bir engelleme yaşanmamıştır.

Yürüyüşe yönelik doğrudan bir hak ihlali yaşanmamış olmakla birlikte, katılımcılar kampüs içinde varlığı bilinen gerici gruplar nedeniyle geleceğe dönük bir güvenlik endişesi taşıdıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, İYTE bünyesindeki resmi Sinema Topluluğu'nun düzenlemek istediği bir veya iki film gösteriminin üniversite yönetimi tarafından yasaklanmış olması, kampüs genelinde ifade ve örgütlenme özgürlüğüne ilişkin süregelen yapısal sorunlara işaret etmektedir.

4.4. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinin LGBTİ+ öğrenci topluluğu Kuir Baykuş, 18 Haziran Translarla Eşitlik Günü'nde onur yürüyüşü yapmak üzere kampüste toplanmıştır. Topluluk, yürüyüş öncesinde sosyal medya hesaplarından yahut başka bir açık kanaldan çağrı yapmamıştır. Önceki yıl özel güvenlik görevlilerinin ve polisin müdahaleleri nedeniyle gerçekleşemeyen onur yürüyüşü, bu yıl, uygulanan bu stratejik yöntem sayesinde müdahale olmadan 40 civarında kişinin katılımıyla gerçekleşebilmiştir.

4.5. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Orta Doğu Teknik Üniversitesi kampüsünde 8. ODTÜ Onur Haftası etkinlikleri ve haftanın sonunda gerçekleşecek olan 13. ODTÜ Onur Yürüyüşü planlanmıştır. ODTÜ LGBTİQAA+ Dayanışması ve diğer 4 topluluk sosyal medya hesabından haftalık programını duyurmuştur⁷. Afişler hazırlanarak kampüsün çeşitli noktalarına asılmıştır. Yürüyüş öncesinde üniversite yönetimine resmi bir bildirim yapılmamış, yürüyüş günü üniversitenin iç hizmetler birimi ve özel güvenlik görevlileriyle müzakere süreci yürütülmüştür.

Yürüyüşten bir gün önce, kampüs içerisinde Fizik çimleri diye adlandırılan bölgede ve çevresinde fobik yazılamalar yapılmış, Baraka olarak adlandırılan mekanda bulunan dayanışma alanına girilmiş ve yürüyüşe ilişkin afişler tahrip edilmiştir. Bu saldırılar yürüyüş günü tekrarlanmamış olsa da, nefret söylemi ve vandallık içeren bu eylemler yürüyüş öncesinde LGBTİ+ öğrencilerin güvenlik kaygılarını artırmıştır. Söz konusu saldırılara ilişkin üniversite yönetimi tarafından etkili bir yaptırım uygulandığına dair bir bilgi paylaşılmamıştır.

Yürüyüş günü kampüs genelinde olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştır. A1 ve A4 kapılarında çevik kuvvet ekipleri, gözaltı araçları ve TOMA'lar konuşlandırılmış; kampüs içinde ise sivil polis olduğu düşünülen kişilerin varlığı gözlemlenmiştir. Kampüs içinde ise yaklaşık 70-80 özel güvenlik görevlisi eylem alanı olarak duyurulan Fizik çimleri çevresinde konuşlandırılmış; özel güvenlik görevlileri Fizik ve Kimya binaları arasında kol kola girerek fiili bir barikat oluşturmuştur.

Yürüyüş öncesinde, ana yola inilmemesi karşılığında polisin kampüs içine girmemesine yönelik bir mutabakat sağlandığı; ancak buna rağmen özel güvenlik görevlilerinin başlangıçta yürüyüşe ve hatta toplanmaya dahi izin vermediği aktarılmıştır. Yaklaşık yarım saat süren müzakere sonucunda barikat açılmış ve yürüyüş

⁷ https://www.instagram.com/p/DKFMGEFsjz/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA%3D%3D

Fizik çimlerinden başlayarak Mimarlık-Mühendislik (MM) binasına doğru gerçekleştirilmiştir. Yürüyüş sırasında Kimya binası civarında ilerleyişin yeniden engellenmeye çalışıldığı, özel güvenlik görevlilerinin zincir oluşturarak yürüyüşü durdurmak istediği; ancak bu girişimin de müzakereyle aşıldığı belirtilmiştir. Özel güvenlik görevlileri yürüyüş boyunca önde, eylemciler ise arkada olacak şekilde MM binasına kadar yürünmüştür.

Yürüyüşe yaklaşık 300 kişi katılmış; basın açıklamasıyla birlikte yürüyüş yaklaşık yarım saat içerisinde tamamlanmıştır. Yürüyüş sırasında sloganlar atılmış, pankartlar ve gökkuşağı bayrakları taşınmış; yürüyüşün içeriğine, sembollerine veya basın açıklamasına yönelik bir polis müdahalesi gerçekleşmemiştir. Yürüyüşe LGBTİ+ öğrencilerin yanı sıra farklı öğrenci toplulukları, bağımsız basın temsilcileri ve sivil toplum aktörleri katılmıştır. Ayrıca bazı milletvekillerinin yürüyüşe katıldığı, bazı siyasi aktörlerin ise olası bir müdahale durumunda kampüse geleceklerini beyan ettikleri aktarılmıştır.

4.6. Sabancı Üniversitesi Onur Yürüyüşü

3. Sabancı Onur Yürüyüşü, 2 Haziran tarihinde yapılmak üzere üniversitenin LGBTİ+ öğrenci topluluğu Cins Kulüp tarafından sosyal medya hesapları aracılığıyla duyurulmuş⁸ ve kampüs içinde bina girişlerine ve amfilere afişler asılmıştır. Ayrıca üniversite kulüplerinin bir kısmı yürüyüş çağrısını kendi sosyal medya hesapları üzerinden paylaşmıştır. Yürüyüş öncesinde üniversite yönetimine resmi bir bildirim yapılmamış; ancak rektörlüğe, dekanlıklara ve akademisyenlere katılım çağrısı içeren bilgilendirme e-postaları gönderilmiştir.

Kampüs içinde asılan afişlerin bir kısmı kısa süre içinde yırtılarak kaldırılmıştır. Üniversitede normal koşullarda logosuz afişlerin 1-2 gün içinde kaldırıldığı belirtilmekle birlikte, bu afişlerin özellikle bina girişlerindeki görünür alanlardan yırtılarak sökülmesi, ifade özgürlüğüne yönelik dolaylı bir müdahale olarak değerlendirilmiştir. Yürüyüş günü kampüste sivil veya üniformalı polis bulunmamış, özel güvenlik görevlilerinin sayısında da önceki yıllara kıyasla bir artış gözlemlenmemiştir. Ancak yürüyüş günü kampüse girişlerde misafir uygulamasının ciddi şekilde kısıtlandığı, özellikle üniversite dışından gençlerin içeri alınmadığı, hatta lojman misafirlerinin girişlerine dahi sınırlamalar getirildiği aktarılmıştır. Araçlarla gelen kişilerin bagajlarının aranması da bu kısıtlamaların bir parçası olmuştur. Bu kapsamda ÜniKuir gözlemcilerinin de kampüse girişine izin verilmemiştir.

Onur yürüyüşü, kampüs içindeki havuz ve kafeler bölgesinden başlayarak üst çimlerde yer alan gökkuşağı merdivenlerine doğru gerçekleştirilmiştir. Yürüyüş yaklaşık 20 dakika sürmüş ve gökkuşağı merdivenleri önünde yapılan basın açıklamasıyla sona ermiştir. Yürüyüşe yaklaşık 50-60 kişi katılmış; sloganlar atılmış, pankartlar ve gökkuşağı bayrakları taşınmıştır. Yürüyüşün güzergâhına, içeriğine veya basın açıklamasına yönelik herhangi bir doğrudan müdahale gerçekleşmemiştir.

⁸ https://www.instagram.com/p/DKMjVp1MVTH/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA%3D%3D

Yürüyüşe akademisyenler, Öğrenci Temsilci Kurulu üyeleri, çeşitli öğrenci topluluklarından bireysel katılımcılar ve mezunlar destek vermiştir. Üniversite yönetiminin yürüyüşe yönelik ne açık bir destek ne de açık bir karşıtlık sergilemediği; süreci büyük ölçüde görmezden gelmeyi tercih ettiği aktarılmıştır.

Ayrıca, onur ayı kapsamında gerçekleştirilen gökkuşağı merdiveni boyaması, yürüyüş sürecinde öne çıkan gerilim alanlarından biri olmuştur. Daha önce yıllarca sürdürülen merdiven boyama pratiğinin 2022 yılında üniversite tarafından sona erdirildiği, bu yıl ise öğrenciler tarafından gece saatlerinde önce beyaza, ardından yeniden gökkuşağı renklerine boyandığı aktarılmıştır. Merdiven boyama eylemi nedeniyle CİMER'e şikayet başvuruları yapıldığı, "kamu malına zarar verme" iddiasıyla fotoğraflar çekildiği öğrenilmiştir. Yine merdiven boyamasına ilişkin sosyal medya paylaşımları yoğun bir şekilde fobik yorumlar almış, ve bu yorumların büyük kısmının üniversite dışından kişiler tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

4.7. Türk Alman Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Türk Alman Üniversitesi LGBTQ+ Dayanışma Topluluğu, 11 Haziran tarihinde yapılması planlanan 1. TAÜ Onur Yürüyüşü'nü sosyal medya hesaplarından duyurulmuştur⁹. Ancak yürüyüş henüz başlamadan, çevik kuvvet ekipleri kampüse girmiş ve yürüyüşe katıl-

⁹ https://www.instagram.com/p/DKjrjuoWlQvr/?utm_source=ig_web_copy_link

mak üzere toplanan öğrencilere İstanbul Valiliğinin "genel yasağı" gerekçe gösterilerek yürüyüşün yapılamayacağı bildirilmiştir. Öğrenciler, olası bir polis müdahalesi ve gözaltı riskine karşı yürüyüşü iptal etmek zorunda kalmıştır. Yürüyüşün iptal edilmesinin ardından da hak ihlalleri sona ermemiştir. Alandan dağılan bazı öğrenciler, kampüs içerisinde çevik kuvvet ekipleri tarafından takip edildiklerini; gözaltına alınmakla tehdit edildiklerini ve görüntülerinin kayda alındığını ifade etmiştir¹⁰.

4.8. Yeditepe Üniversitesi Onur Yürüyüşü

Yeditepe Üniversiteliler LGBTQIA+ Topluluğu, 29 Mayıs tarihinde yapılması planlanan Yeditepe Onur Yürüyüşü'nü sosyal medya hesaplarından duyurmuştur¹¹. Etkinliklere ve yürüyüşe ilişkin açık çağrı yapılmış olmakla birlikte, güvenlik ve erişim kaygıları nedeniyle lokasyon bilgisi paylaşılmamıştır. Onur ayı kapsamında planlanan bayrak dikme atölyesi lojistik nedenlerle gerçekleştirilememiş; piknik etkinliği ise sınırlı katılım nedeniyle iptal edilmiştir. Film gösterimi için kampüs içinde kullanılan "ağaç ev" alanında etkinlik yapılmak istenmiş, ancak gösterim günü alana gidildiğinde elektriğin kesik olduğu görülmüş; bir gün önce elektrik bulunmasına rağmen yaşanan bu durum nedeniyle film gösterimi de gerçekleştirilememiştir. Elektrik kesintisine ilişkin üniversite yönetimi tarafından herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Yürüyüş günü kampüste öğrenci yoğunluğunun düşük olması nedeniyle yaklaşık 10-15 kişilik bir grup toplanmıştır. Bu grubun kampüs içinde bir sınıfa geçerek konuşma yapmak istemesi üzerine, özel güvenlik görevlilerinin grup üyelerini araçla takip ettiği, bina içine girildiğinde güvenliğinin öğrencilerin peşlerinden geldiği ve öğrenciler tuvalete giderken dahi onlara eşlik ettiği aktarılmıştır. Özel güvenlik görevlileri, pankart bulunduğu şüphesiyle katılımcıların çantalarını kontrol etmek istemiş; ancak bu durumun hukuka aykırı olması nedeniyle yapılan itiraz üzerine kontrol gerçekleştirilememiştir.

¹⁰ <https://t24.com.tr/haber/turk-alman-universitesi-nin-onur-yuruyusu-ne-genel-yasak-engeli-varolusumuz-her-kosulda-savundugumuz-bir-direnistir,1244378>

¹¹ https://www.instagram.com/p/DKHUqDbNA2e/?utm_source=ig_web_copy_link

Kampüste sivil polis olduğu düşünölen kişilerin varlığı gözlemlenmiş; küçük bir katılımcı grubuna rağmen olağan günlere kıyasla yüksek sayıda özel güvenlik görevlisinin alana yönlendirildiği aktarılmıştır. Bu yoğun takip ve gözetim, yazılı bir yasaklama kararı bulunmamasına rağmen, barışçıl gösteri özgürlüğü hakkının fiilen kullanılamaz hâle getirilmesine yol açmıştır. Yürüyüş fiilen gerçekleştirilememiş; ayrıca slogan, pankart, bayrak veya basın açıklamasıyla görünür bir eylem yapılamamıştır.

5. HAK İHLALLERİNE VE YAPILAN MÜDAHALELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

2025 yılının kampüslerdeki onur ayı açık ve yazılı yasaklama kararlarının önceki yıllara kıyasla daha sınırlı olarak kullanıldığı; ancak bunun yerine, hak ve özgürlüklerin kullanımını fiilen imkânsız hâle getiren farklı müdahale biçimlerinin yaygınlaştığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla 2025 yılında yaşanan "daha az görünür" müdahaleler, hak ihlallerinin ortadan kalktığına değil; aksine daha örtük biçimlere evrildiğine işaret etmektedir.

Önceki raporlarımızda da vurguladığımız üzere, üniversite kampüslerinde düzenlenen onur ayı etkinlikleri ve onur yürüyüşleri; ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü kapsamındadır. Bu hakların korunmasına ilişkin olarak hem uluslararası insan hakları mekanizmalarının yerleşik karar ve tavsiyeleri hem de ulusal yargı mercilerinin istikrarlı içti-

hatları bulunmaktadır. Bu çerçevede devletin ve üniversite yönetimlerinin yalnızca müdahaleden kaçınma yönünde bir negatif yükümlülüğü değil; aynı zamanda bu hakların güvenli, ayrımcılıktan uzak ve erişilebilir biçimde kullanılmasını sağlama yönünde pozitif yükümlülüğü de bulunmaktadır.

2025 yılına ilişkin mülakatlar, saha gözlemleri, medya takibi ve belge incelemeleri, kampüslerde örgütlenen LGBTİ+ öğrenci topluluklarının onur ayı faaliyetlerini yoğun bir güvensizlik ve belirsizlik ortamında gerçekleştirmek zorunda kaldığını ortaya koymaktadır. Bu güvensizlik, yalnızca geçmiş yıllarda yaşanan polis müdahaleleri ve gözaltılardan değil; aynı zamanda fişlenme kaygısından, kampüs içi takip ve gözetimden, keyfi idari uygulamalardan, disiplin soruşturması baskısından ve üniversite yönetimlerinin sessizliğiyle pekişen cezasızlık ikliminden beslenmektedir. 2025 yılında özellikle dikkat çeken husus, açık yasaklar yerine; etkinliklerin duyurulmasının engellenmesi, kampüse girişlerin keyfi biçimde kısıtlanması, özel güvenlik görevlilerinin yoğun ve sürekli takibi, sivil polis varlığına dair güçlü şüpheler ve etkinlik alanlarının işlevsizleştirilmesi yoluyla hak kullanımının fiilen engellenmesidir.

Bu durum, öğrenci topluluklarını çeşitli “önlemler” almaya zorlamıştır. Etkinliklerin açık çağrı yapılmadan duyurulması, lokasyon bilgilerinin son anda ve sınırlı sayıda kişiyle paylaşılması, etkinliklerin kampüs dışına taşınması, gökkuşağı ve trans bayrakları gibi görünürlük unsurlarından bilinçli olarak feragat edilmesi ve kimi durumlarda etkinliklerin tamamen iptal edilmesi bu önlemler arasında yer almaktadır. Görünürde daha az müdahale varmış gibi görünen bu tablo, gerçekte hakların kullanım alanının daraltıldığını ve özellikle ifade ve örgütlenme özgürlüğünün ciddi biçimde aşındığını göstermektedir. Bu sürecin doğal sonuçlarından biri de, bazı üniversitelerde etkinliklere katılımın sınırlı kalması ve onur ayının kamusal görünürlüğünün azaltılması olmuştur.

2025 yılı verileri, kampüslerdeki hak ihlallerinin belirli başlıklar altında yoğunlaştığını göstermektedir:

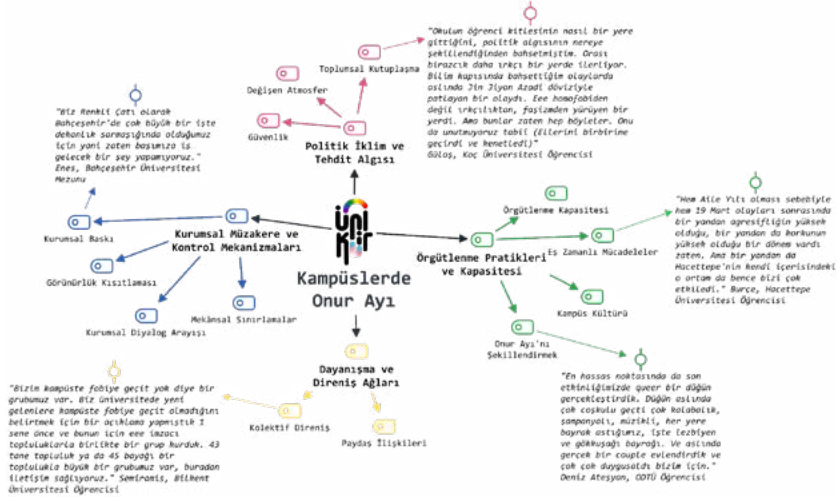
İfade Özgürlüğü İhlalleri: Etkinlik afişlerinin yırtılarak kaldırılması, sosyal medya paylaşımlarının hedef hâline getirilmesi, bayrak ve pankartların engellenmesi, görünürlük faaliyetlerinin (merdiven boyama, bayrak asma vb.) “kamu malına zarar”, “disiplin mevzuatına aykırılık” gerekçeleriyle kriminalize edilmesi.

Örgütlenme Özgürlüğü İhlalleri: LGBTİ+ öğrenci topluluklarının resmi statülerinin tanınmaması, kampüs içinde etkinlik yapmalarının fiilen engellenmesi, etkinliklerin kampüs dışına taşınmaya zorlanması ve üniversite yönetimlerinin bu süreçlerde hak temelli yöntemleri benimsemek yerine pasif ya da engelleyici bir tutum sergilemesi.

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Özgürlüğü İhlalleri: Onur yürüyüşlerinin yazılı bir yasaklama kararı olmaksızın fiilen engellenmesi, kampüslerin polis ablukasına alınması, özel güvenlik görevlilerinin barikat kurarak yürüyüş güzergâhlarını kapatması, kampüs içi takip ve gözetim yoluyla yürüyüşlerin iptal edilmesine yol açan baskı ortamının yaratılması.

Ayrımcılık ve Nefret Söylemi: LGBTİ+ öğrencilere yönelik hedef gösterici bildirimler, sosyal medya üzerinden yayılan nefret söylemleri, bu söylemleri üreten kişi ve gruplar hakkında etkili bir soruşturma yürütülmemesi ve üniversite yönetimlerinin koruyucu-önleyici mekanizmaları işletmemesi. Bu durum, fişlenme ve ifşa edilme korkusunu derinleştirmiştir.

Uluslararası insan hakları mekanizmaları tarafından sayısız kez teyit edildiği üzere, temel hak ve özgürlüklere yönelik müdahalelerin hukuka uygun sayılabilmesi için müdahalenin kanunla öngörülmesi, meşru bir amaç taşıması, demokratik bir toplumda gerekli olması ve ölçülü olması kriterlerinin tamamının birlikte sağlanması gerekmektedir. 2025 yılı onur ayı sürecinde tespit edilen müdahaleler incelendiğinde, bu kriterlerin büyük bölümünün karşılanmadığı; özellikle ölçülülük ve gereklilik ilkelerinin sistematik biçimde ihlal edildiği görülmektedir. Yazılı bir yasaklama kararı olmaksızın yaratılan fiili engeller, hukuki belirlilik ilkesini zedelediği gibi, üniversiteleri temel hakların kullanıldığı alanlar olmaktan uzaklaştırmaktadır.

6.1. Örgütlenme Pratikleri ve Kapasitesi

Katılımcılar görüşmeler sırasında kampüslerinde onur ayı etkinliklerinin ve onur yürüyüşlerinin hazırlık ve hayata geçirme süreçlerini, karşılaştıkları zorlukları ve örgütlenme kapasitelerini etkileyen faktörleri detaylı bir şekilde aktarmıştır. Her kampüsün kendine özgü bir aktivizm geçmişi ve kültürü olduğu, bu durumun mobilizasyon kapasitesini doğrudan şekillendirdiği vurgulanmıştır. Aynı zamanda, 2025 yılında farklı toplumsal gündemlerin önemli bir yere sahip olması, örgütlenme süreçlerini etkileyen önemli bir dinamik olarak belirmiştir. Kampüslerdeki LGBTİ+ aktivizminin örgütlenme pratiklerinin ve kapasitesinin daha kapsamlı anlaşılabilmesi adına 4 alt tema üzerinden inceleme gerçekleştirilmiştir: (1) Kampüs Kültürü, (2) Örgütlenme Kapasitesi, (3) Onur Ayı'nı Şekillendirmek, (4) Eş Zamanlı Mücadeleler.

6.1.1. Kampüs Kültürü

Bu alt tema, her kampüsün kendine özgü örgütlenme deneyiminin ve LGBTİ+ aktivizm geçmişinin bulunduğunu ve bu deneyimin mevcut pratikleri nasıl şekillendirdiğini gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılardan bazıları kampüslerde eylemlilik kültürünün köklü bir tarihi olduğundan, bazıları ise bu tür bir birikim olmadığı için örgütlenmeyi sıfırdan inşa etmek zorunluluğundan bahsetmiştir.

"Biz açıkçası politik olarak ODTÜ'nün avantajlarından kaynaklı olan gücü kullanarak açık çağrı çıkıyoruz. Bu yıl özel olarak aynı saatte yürüme kararı aldık... Kampüs içinde ODTÜ için bu 19 Mart süreci yeni ağların çıkmasına neden olmadı, sadece var olan ağların daha daha yayıldığı bir duruma yol açtı. Ve tabii ki bu onur yürüyüşünü de etkiledi."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

"Bir yandan Hacettepe'nin zaten böyle bir geleneği yoktu. İlk defa yapılmış bir şeydi. İlk defa olması da açıkçası hani bir yandan bizim için çok heyecan verici ve bir gelenek başlatmak istiyoruz hissi bizi çok itiren bir yerdedi. Ama bir yandan da daha önce yapıldan örnek alacağımız çok bir şey yoktu... Bizim zaten okuldan bir izin almamız ya da okulla dirsek dirseğe vermemiz hiçbir şekilde mümkün değildi. Çünkü zaten Aile Yılı Sempozyumu gibi bir atmosfer içerisindeydik o dönem."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Ayrıca, sokak aktivizmine aşina olmalarına rağmen kampüs içi dinamiklere hakim olamamak ya da kampüste doğrudan varlık gösterememek gibi deneyimler de bu alt temada öne çıkmıştır. Bu farklılıklar, kampüslerdeki LGBTİ+ örgütlenmesinin ne ölçüde yerleşik bir kültüre yaslandığını ya da hangi engelleri aşmak zorunda olduğunu anlamak açısından kritik öneme sahiptir.

"Hem bağırarak istiyoruz, ses çıkarmak istiyoruz hem de güvende olmak istiyoruz. Kampüs bize bir yere kadar izin verdiği için bu risk analizi iyice şey yapıyor. Sokakta ne yapabileceğimi yine

aşağı yukarı tespit edebiliyorum. Biliyorum, insanların da tecrübesi var. Tecrübe dinleyebiliyorum. Kampüste ne yapabileceğimizi anlamak gerçekten saatler süren risk analizlerine ihtiyaç duyuyor. Yani bu okay mi değil mi, okayse bile şöyle bir sıkıntı çıkabilir...”

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

“Üniversite zaten asla kuir kapsayıcı bir noktada değil. Diğer üniversiteler evet tamamen kuir kapsayıcı olmasa da X bir hocanın belki yardımıyla, başka bir şeyle bazı alanlar tutulabiliyor, güvenli alanlar yaratılabiliyor bir şekilde. Ama Adnan Menderes’te bu pek mümkün olmuyor. Dayanışabileceğimiz herhangi bir birim, bir kişi, bir şey bulamıyoruz asla. O yüzden de var olmak imkansız hale geliyor.”

-D.W., Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

Son olarak, kampüslerde aktivistlerin yaşadığı deneyimlerin bir hafıza aktarımı yoluyla gelecek etkinliklere ve örgütlenmelere yansıtıldığı görülmektedir. Geçmiş yıllarda karşılaşılan zorluklar, kazanılan mücadeleler ya da yaşanan ihlaller, yeni organize edilecek her etkinliğin ve yürüyüşün şekillenmesinde bir referans noktası oluşturmaktadır.

“...ve bu korkuyla tabii ki yürüyoruz... bu yasa mevzuu konuşulmadan önce iktidarın çok ağır şiddet uyguladığını ve bu şekilde belki sorunu çözmeye çalıştığını görmüştük. Biz ODTÜ’de hala 3-4 yıl öncesinde yaşanan bir şiddetin travmasıyla örgütleniyoruz. Yani ormanda birilerin ağzına biber gazı boşaltıldığını, çıplak aramayla tehdit edildiğini, darp edildiğini bilerek, hocalarımızın bile darp edildiği bir dönem var, o travmayla hareket ediyoruz.”

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.1.2. Örgütlenme Kapasitesi

Katılımcıların aktarımlarına göre kampüslerde LGBTİ+ aktivizminin en temel zorluklarından biri olan katılımcı sağlama ve kolektifi bir araya getirme kapasitesi bu alt temada bir araya gelmektedir. Görüşmelerde katılımcılar, örgütlenecek yeterli sayıda insan bulmanın

zorluğunu ve bunun etkinliklerin gerçekleşip gerçekleşmemesini doğrudan etkilediğini vurgulamıştır. Düşük katılım beklentisi, bazı durumlarda etkinliklerin iptal edilmesine ya da formatının değiştirilmesine yol açarken, hareketin gücünü zayıf gösterebileceği endişesini de beraberinde getirmektedir. Öte yandan, kampüslerde yaşanan ayrımcı olaylara ya da politik gelişmelere bağlı olarak gerçekleştirilen tepkisel eylemliliklere yüksek katılım gerçekleşmesi kampüslerdeki LGBTİ+ aktivizminin görünürlüğünü arttırmaktadır.

Kampüslerde LGBTİ+ aktivizminin sürdürülebilirliği açısından örgütlenecek insan sayısı kritik bir öneme sahiptir. Katılımcılar, yeterli sayıda aktivist bulmanın zorluğunu ve bunun etkinlik planlamasını nasıl etkilediğini sıklıkla vurgulamıştır.

“Aynı zamanda Aydın küçük bir şehir ve tek bir üniversite var, öğrenci sayısı az olunca kişi sayısı da az. Yani bu kampüs dışındaki pride etkinlikleri, yürüyüşler için de bu geçerli. Yani 100 kişiyle veya 70 kişiyle, 50 kişiyle yürüyüş yapmakla 15 kişiyle yapmak çok daha farklı. Daha fazla insan demek aslında dayanışabileceğiniz, dirsek temasının bulunduğu, güvenli alanı daha sıkı sıkıya tutabileceğiniz bir ortam yaratıyor size. O yüzden kişi sayısının da zorluğunu yaşıyoruz.”

-D.W., Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

Bu durum, bazı kampüslerde etkinliklerin katılımcı sayısına bağlı olarak planlanmasına ya da tamamen iptal edilmesine yol açmaktadır.

“...kimse katılmayınca aslında o etkinlikler yavaş yavaş yapma, iptale döndü. Çünkü 2 veya 3 kişi yapıyorduk maksimum ve kimse katılmıyordu o etkinliklere ki okula yakın olmasına, okulun konumuna ulaşılabilir yerlerde olmasına rağmen. Ondan dolayı Pride Yürüyüşü falan da yapmadık.”

-B., Yıldız Teknik Üniversitesi Öğrencisi

Düşük katılım sayılarının yarattığı endişelerden biri de görünürlük meselesidir. Katılımcılar, az sayıda kişiyle gerçekleştirilen etkinliklerin hareketin gücünü zayıf gösterebileceği kaygısını paylaşmışlardır.

"Sınıfın birine oturup planlama yaptık, atıyorum şu kadar kişi gelirse yürüyüş şeklinde gerçekleşsin ama az kişi gelirse kötü bir görüntü oluştuğu için yürüyüş yapmayalım, sadece basın açıklaması okunsun dedik."

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

"...zaten en başında yürüyüş yapıp yapmama noktasında destek almadığımız noktada yapmayacaktık. Çünkü çok az kişi yapmak istememiştik ve o konuda gerçekten güzel destek aldığımızı düşünüyorum."

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

Öte yandan, katılımcılar belirli koşullarda etkinliklere tepkisel katılımların arttığını da gözlemlemişlerdir. Özellikle kampüste yaşanan ayrımcı olaylar ya da politik gelişmeler, öğrencilerin etkinliklere daha fazla katılmasını teşvik edebilmektedir.

"(lokma etkinliğinin yönetim tarafından düşük profilli bulunmasından sonra) Biz de bunun üstüne bir dilekçe yazdık, 3 saat falan lokmanın Osmanlı ve Fransız kültürüyle etkisi, vegan olması, kapsayıcılığı falan gibi bir lokma savunması yazdık ve buna izin çıkmadı. Onlar lokma için bu kadar önemli bir mevzu mu dediğinde 40-50 öğrenci elbette dedi. İdareyi şoka soktu bu durum ve bence bir daha bu kadar kalabalık katılımcıyı bir arada görmeyiz."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

"Öyle bir dayanışma da oldu. Çünkü şöyle telefonlar geliyordu. Ben nöbete gidiyorum barikatın oraya, dersin var mı? Sen de gel benimle. Yemek lazım mı oraya falan gibi. Gökkuşluğu merdivenlerine çekilen barikatın önünde oturduğumuz, hatta tam mezuniyete yaklaştığı için insanların mezuniyet fotoğraflarının çekildiği komik bir yere dönüştü. Performanslarımız da orada başladı aslında halay atölyesi, drag show, diğer dans performansları, bunların hepsi çimenlerde yaşandı. Ve aslında birazcık da gökkuşluğu merdiveni gündemiyle beraber az kişi değildik."

-Güloş., Koç Üniversitesi Öğrencisi

Katılımın yüksek olduğu durumlarda ise kampüs içinde ve dışında önemli bir toplumsal etki yaratıldığı görülmektedir. Yüksek katılım, hem hareketin görünürlüğünü artırmakta hem de katılımcıların moral ve motivasyonunu güçlendirmektedir.

"Bizde geçmiş seneden daha fazlaydı. Bizim zaten üç tane onur yürüyüşümüz oldu. Öncekiler böyle hep yazın işte okulun tam bitişine denk geliyordu. Bu sene biz 19 Mart bohçasından bayağı yedik. Fazla kişi vardı."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

"...eylem alanına gidildiğinde Bilkent'ten büyük bir bayrak almıştık biz onunla beraber bir kortej oluşturuldu, herkes arkasına geçti. Bayağı kalabalıktık bu arada. Beklediğimizden çok daha kalabalıktık biz, 150-200 kişi civarı vardık o gün. Özel Güvenlik Birimi vardı önümüzde, arkalarında da 5-10 kişilik aşırı sağcı bir grup vardı, cihatçılar. Biz yürüyecektik, küçük bir toplantı aldık 10 kişi kafa kafaya verip alanda. Dedik yürüyoruz onları da delip geçiyoruz..."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

"...yürüyüş son 2-3 yılın en kalabalık yürüyüşüydü bu da çok önemli bir gelişme bence işte tekrar gözaltısız, saldırısız... Müdahale olduğunda bence sesimiz daha çok duyuruluyor. Yani o yaratmak istedikleri şiddete aşık olan toplum öyle bekliyor. Yani gerçekten en basitinden şöyle diyim ODTÜ'ye müdahale olduğu yılın yürüyüş görüntülerine bakın. Bu yılın görüntülerine bakın. Bizim o yılda çok daha fazla kişiye ulaştı. Bence bunu da fark ettiler."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.1.3. Onur Ayı'nı Şekillendirmek

Bu alt tema, kampüslerde gerçekleştirilen onur ayı etkinliklerinin hangi içeriklerle şekillendiğini, bu etkinliklerin nasıl bir politik bilinç ve stratejiyle tasarlandığını ve düzenleme süreçlerinde yaşanan deneyimleri gözler önüne sermektedir. Aile Yılı ve Yargı Paketi gibi politik gündemlerin onur ayı etkinliklerinde tepkisel olarak

yer alması, kampüs aktivizminin refleksif ve müdahaleci doğasını ortaya koymuştur.

"...ben gelin oldum ve bir kocişkom vardı, beni istemeye geldiler. Halay çeke çeke evlendik bu sene. Böyle de bir şey yaptık aile yılında... LionKuir'e selamlar olsun onların aile yılı helvasını çorduk, selam da gönderdik."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"...bir yandan da hazırlık sürecinde şunlar çok güzeldi. Herkes çok hevesliydi. Genel eylemliliğin yüksek olduğu bir dönem olduğu için etkinliklerde bir araya gelip eğlenirken bir yandan da politik bir mesaj vermeye çok dikkat ettik. Biz de kuir düğün yaptık mesela. Bir drag queen'imizle butch lezbiyenimizi evlendirdik ama o düğün sırasında yaptığımız konuşma bile politik bir konuşmaydı. Ödül töreni düzenledik. Orada da politik ödüller verdik genel olarak o politik duruşu da içine yedirmeye o direnişle yedirmeye özen gösterdik hazırlık sürecinde..."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Kampüslerde düzenlenen onur ayı etkinliklerinin içeriklerinde, farkındalık yaratma olduğu gibi topluluk içi dayanışmayı güçlendirme amacı da görülmektedir. Katılımcılar film gösterimleri, atöyler gibi formatların yanı sıra piknikler, kampüs merdivenlerinin gökkuşağı renklerine boyanması ve stadyuma bayrak asma gibi mekâna müdahale eden sembolik eylemlerden de bahsetmişlerdir.

"Merdiven boyamalar yapılıyordu ya işte biz de merdiven boyadık ama bunu katiyen hiç kimseye söylemedik ki müdahale olmasın. Mesela o merdivenler şu an hala boyalı çünkü kampüste kiler fark etmediği için bunu yani okulun kendisi fark etmediği için diye tahmin ediyorum geri boyamadılar. Biz sosyal medyada falan hiçbir yerde yaymadık bir o artı kazanıldı."

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

"Pride döneminde bir Prideful Piknik yaptık, bu etkinliği yaparken herhangi bir zorlukla karşılaşmadık. Her yıl klasik olarak biz

bir etkinliğimizde piknik yapıyoruz. Bu genelde Maçka'da vs. oluyordu. O dönem biraz karışık olduğu için, lubunya camiasını Maçka'da toplamak konusunda endişemizden kaynaklı bu sefer kendi kampüsümüzün bir arka bahçesinde gerçekleştirdik... Kocaman bir hoparlörle müzik dinliyoruz. İşte vegan yiyeceklerimiz var. Hocalar geldi katıldı. Onlar da bir tabak aldı yanlarımıza oturdu."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezunlu

"Pride zamanı, biz eylemin olamayacağını varsayıp medyaya görüntü vermek adına 9 metreye 5 metrelik pankart hazırladık ve onunla stadyum görüntüsü verdik. Risksiz hareketler yapıp medyaya bir şeyler çıkarmaya çalıştık, çok güzel gördük yani onun etkisini medyada."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Onur ayı etkinliklerinin bir diğer önemli boyutu ise kampüs yürüyüşleridir. Yürüyüşler, kolektif bir hareket pratiği olarak mekâna müdahale etme ve görünürlük açısından kendine özgü dinamikler barındırmaktadır. Katılımcılar, yürüyüşlerin planlanması ve gerçekleştirilmesi süreçlerinde yaşadıkları deneyimleri paylaşmışlardır.

"Bu dönem neredeyse kimse yoktu kulüpten, öyle olunca da okulda işte 19 Mart sürecinden sonra toplanılan boykot komitesi altında yürütüldü ve birazcık da aslında organizasyon süreci öznelardan uzak kaldı bu noktada... Organizasyon için iki haftalık zamanımız vardı, final haftası okulda salgın çıktı bir noktada derken onur yürüyüşünün tarihini ayarlamakta çok zorlandık."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

"Bence aşırı deneyimsizdik. Daha önce yapılmamıştı zaten bizim okulda. O yüzden gerçekten neler yaşanabileceğini ya da nelere ihtiyacımız olduğunu çok kestiremedik. Bir de en başında lubunyalar çok eylemsel değildi bizde de ve yürürsek kaç kişi yürüyeceği ilk başta bir soruydu."

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

"Bu yıl saldırısız geçti ve bu üst üste ikinci yıl ODTÜ'de bu da hepimizi çok mutlu eden çünkü eski yani en son en kalabalık yürüyüşün rotasına döndük. Bu yıl, ODTÜ Onur Yürüyüşü MM'e kadar yürüdü ve 2013'ten beri (yanlış hatırlamıyorsam) MM'den herhangi bir şey sallanmamıştı ve MM tüm ODTÜ'den gözükten bina en yükseğiydi aynı zamanda, ilk kez oradan gökkuşağı bayrağı sallandı. O da bizim için, en azından mental olarak 19 Mart süreciyle birlikte, pozitif şeylerdendi."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

"Çeviğin geleceğinden o noktada emin gibiydik ki zaten yürüyüşü tamamlayamadık. Bilmeyenler için söyleyeyim çünkü çevikler yol kapattılar."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

6.1.4. Eş Zamanlı Mücadeleler

Bu alt tema, 2025 yılında kampüslerde LGBTİ+ aktivizminin yoğun bir toplumsal ve politik gündem döngüsü içinde şekillendiğini gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, 19 Mart protestoları, Aile Yılı ilanı ve Yargı Paketi taslağı gibi gelişmelerin onur ayına kadar kampüsün nabzını yüksek tuttuğunu vurgulamışlardır. Özellikle 19 Mart süreci ile başlayan kampüslerdeki tepkisellik katılımcıların anlatılarında önemli bir yere sahipti.

"19 Mart sürecinden sonrasındaki eylemlerde biz bir anda etkinlik yapmayı bıraktık, gündem çok karıştı. O yüzden bu bizim planlamamızda artık etkinlikler değil de daha çok 'şu anda gündemle alakalı ne yapabiliriz'e döndü...19 Mart'tan Pride'a kadar hiçbir etkinlik çıkmadık ve bu konuda çok fazla konuşamadık çünkü gündeme daha odaklıydık o anda."

-R., Ankara Üniversitesi Öğrencisi

"Daha sonra 19 Mart süreci başlıyor. Bizim de burada etkinliklerimiz aslında onur ayına kadar bir duruyor. Çünkü okulda başka bir inisiyatif ve başka bir politik gündem oluşuyor. Bu politik gündemin içerisinde lubunyalılar ve kadınlar yine alanda ilk

giden insanlar oluyor. Darp edilen, darp raporu almaya giden arkadaşların hepsi de yine kadınlar ve lubunyalılar oluyor."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"Onur yürüyüşü süreci biraz 19 Mart sonrası başlıyor ve özellikle ODTÜ'de sürekli o çatışmanın ve sürekli devam eden eylemlerin getirdiği yeni pratikler var. Birçok kişi özellikle yeniler, birçok şeye katılmak için kendini daha özgüvenli hissediyor işte komitelere gitmek, fikir belirtmek gibi."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

"...aynı anda halihazırda devam eden bir öğrenci gelişimi vardı ve Galatasaray içerisinde bu boykot süreci önceden bu yana devam etti. Haziran ayına geldiğimizde hala boykotumuza devam ediyoruz okul içinde."

-S., Galatasaray Öğrencisi

19 Mart süreciyle beraber yükselen kampüs nabzı, Aile Yılı ilanı ve Yargı Paketi taslağı gibi LGBTİ+ haklarını doğrudan tehdit eden politikalarla daha da yoğunlaşmıştır. Bu gelişmeler, aktivistlerin hem genel öğrenci hareketine hem de LGBTİ+ özgül gündemlerine eş zamanlı olarak yanıt vermelerini gerektirmiştir. Bu durum katılımcılar tarafından şöyle ifade edilmiştir:

"O yüzden zaten 19 Mart'tan sonra ivmemizi kaybetmedik. Normalde Bilkent'te çok fazla katılım yok böyle eylemlere... Hatta en büyük eylemlerimizi bu sene gerçekleştirdik. Kadın hakları çerçevesinde çoğunlukla ve ring eylemleri de yaptık. Başarıyla sonuçlandı ve gerçekten kazanınca bir şeyler, ringlerimizi geri alınca insanların da umidi daha yükseldi."

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

Bu çoklu gündem yoğunluğu ve artan eylemsellik, beraberinde yükselen bir baskı ortamı ve risk algısı getirmiştir. Katılımcılar, devletin tutumunun sertleşmesiyle birlikte aktivizmin risklerinin nasıl arttığını ve bu durumun eylem stratejilerini nasıl etkilediğini paylaşmışlardır.

"Önceki yıllarda biliyorsunuz çağrı çıkıp başka bir saatte yürürken biz bu yıl açıkçası yürüyüşe katılan herkes ortak olarak savaşa modundayız. Yani gözüyle gözüyle, şiddetle şiddet. 400 kişiyi gözüyle gözüyle alacaksa gündüzün ortasında, kampüsün ortasından alsın. Ve bu diğer insanların, lubunya olmayanların vicdanına bir mesaj yollasın artık. Öyle bir politik karar aldık."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

"Hacettepe şu an aşırı politik bir yerde. Yani geçen seneye oranla bile daha fazla politik. Şu an 19 Mart eylemlerinden bağımsız olarak çok politik bir yere geldik ve lubunya eylemleri olarak da şu an oturmuş bir eylem düzeni var."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

6.2. Kurumsal Müzakere ve Kontrol Mekanizmaları

Katılımcılar görüşmeler sırasında üniversite yönetimleriyle kurdukları ya da kuramadıkları ilişkileri, bu ilişkilerin dinamiklerini ve karşılaştıkları kurumsal sınırlamaları detaylı bir şekilde aktarmışlardır. Kampüslerde LGBTİ+ etkinliklerinin ve yürüyüşlerinin ne şekilde gerçekleştirilebildiği, yönetimin bu etkinliklere yönelik tutumuna ve uygulanan kontrol mekanizmalarına bağlı olarak şekillenmektedir. Katılımcılar, bir yandan yönetimle diyalog kurma ve tanınma arayışlarını sürdürürken, diğer yandan görünürlüklerinin kısıtlanması, mekânsal müdahaleler ve çeşitli biçimlerdeki kurumsal baskılarla karşılaşmışlardır. Kampüslerdeki kurumsal müzakere süreçlerinin ve kontrol mekanizmalarının daha kapsamlı anlaşılabilmesi adına 4 alt tema üzerinden inceleme gerçekleştirilmiştir: (1) Kurumsal Statü ve Tanınma, (2) Görünürlük Kısıtlaması, (3) Kampüs Özerkliğinin İhlali, (4) Mekansal Sınırlamalar.

6.2.1 Kurumsal Statü ve Tanınma

Kampüslerde LGBTİ+ toplulukların üniversite yönetimleri tarafından resmi kulüp statüsünde tanınmasının ya da bu statüden mahrum kalmasının örgütlenme süreçlerine olan etkileri bu alt temada incelenmektedir. Görüşmelerde katılımcılar, resmi kulüp olmanın hem belirli imkanlar sağladığını hem de yeni sınırlamalar getirdiğini vurgulamışlardır.

Katılımcılar, kampüs içinde var olabilmek, etkinlik düzenlemek ve güvende hissetmek gibi avantajları paylaşmışlardır.

"Öncelikle biz resmi bir okul kulübüydü yani dekanlığa bağlıyız. Bu yüzden biz okulun aslında sınıf, alan işte birtakım ekipmanlar, bunların her şeyinden yararlanabiliyoruz, bunlardan yararlanmak istediğimizde bize herhangi bir sıkıntı da çıkarılmıyor. Yani şunu söylemeliyim öncelikle dekanlık biz bir LGBTİ+ kulübü olduğumuz için bize bir negatif ayrımcılık yapmıyor."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezun

"...bu medeniyet kulübü olaylarının yarattığı gerginliğin farkındayız. Ve merak etmeyin biz sizinle yürüyoruz, herhangi bir şey olursa bizle konuşabilirsiniz, dediler. Ve inanılmaz sıcak karşıladılar bizi. Böyle güzel tepki görmek bizi daha da rahatlattı, biraz gergindik acaba bir saldırı ya da bir tepki olacak mı?"

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

Kurumsal tanınma, bir yandan meşruiyet sağlarken diğer yandan üniversite yönetiminin denetimine/müdahalesine açık hale gelmeye beraberinde getirmektedir.

"Biz onur haftasını Queer Deer adı altında değil Hacettepe Kuir Dayanışması adı altında yaptık. O da yasal süreçle alakalı hani bir sıkıntıya sokarsak topluluğun geri açılmasını diye düşünerek yaptığımız bir şeydi."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

"...her hareketimizden, her aksiyonumuzdan onay almak durumunda kalıyoruz. Bu onay süreci de; kurum içi bilmem ne formu, kurum dışı formu. Etkinlik bittikten sonra etkinliğimize kaç kişi geldi? Instagram'da kaç beğeni aldınız? Afişiniz nasıldı sorusuna kadar uzanıyor. Onları rahatsız edecek en ufak paylaşım yaptığımızda da ulaşıyorlar bize... İmamoğlu'nun içeri alındığı dönemde bütün kulüpler ortak post çıktığında dekanlıktan bütün kulüplere tehditvari toplu bir mail geldi ve hepimiz geri çekmek durumunda kaldık. Yani bizim üzerimizde inanılmaz bir dekanlık baskısı var aslında."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezun

Yönetimler, etkinlikleri doğrudan engellemek yerine çeşitli tehditler ve uyarılar yoluyla toplulukları caydırmaya çalışabilmektedir.

"...ama bir yandan da hani bizi arayıp 'böyle böyle bir durum, yaparsınız fiziksel bir müdahale gelecek yapmayın' gibisinden bir yaklaşımları oldu..."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

"...bu sene biz spesifik olarak yönetimle ilgili bir sıkıntı yaşamadık. Normalde geçen senelerde 'TOMA gelecek, polis gelecek' diye korkutuyorlardı."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

Özellikle vakıf üniversitelerinde, yönetimlerin LGBTİ+ kulüplere yönelik tutumu belirli bir çelişkiyi barındırmaktadır. Katılımcılar, üniversitelerin uluslararası prestij, proje başvuruları ve yurt dışı ilişkilendirme süreçlerinde "biz kapsayıcıyız" söylemiyle bir imaj yaratmakta ancak bu kapsayıcılığın yönetimin belirlediği sınırlar içinde kalmak koşuluyla geçerli olduğu, öğrencilerin/katılımcıların aktarımlarında görülmektedir.

"Bizim temelinde üniversiteyle, okul yönetimiyle ilişkilerimiz, elimizin güçlü olduğu bir nokta. Hala da güçlü olmaya devam ediyor. Çünkü Koç Üniversitesi özellikle yurt dışındaki üniversitelerle ilişkisini önemsiyor. O yüzden kadın dayanışma kulübüne, Kürt dili, veganizm, Kuir gibi kulüplere ihtiyacı var."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"Bilkent çok progresif ve avrupalı bir imaj çizmeye çalıştığı için bu kadar izin veriyor ama aslında inisiyatif almıyorlar ve herhangi bir köklü değişime izin vermezler. Sadece öyle bir imaj çizmek istiyorlar. O yüzden de ne kadar izin verseler de alttan alta kontrol etmeye çalışıyorlar bizi. Ama fiziksel bir müdahale olması yani Bilkent adının böyle duyulmasını asla istemez bence. O yüzden de bir şeyler olmadan çözmeye çalışıyorlar."

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

Kurumsal tanınmanın getirdiği izin mekanizmaları ve sınırlamaların somut bir örneği, LGBTİ+ sembollerinin kampüsteki görünürlük süresinin yönetim tarafından nasıl kontrol edildiğinde gözlemlen-

mektedir. Bir katılımcı, bayrak asma sürecindeki değişimi şu şekilde aktarmaktadır:

"Biz her sene onur yürüyüşü arifesinde bayrak asıyoruz okula ama herhangi bir şey asmak için izin almak gerektiğinden izin alıyoruz. 2 sene önce bir ay boyunca izin verdiler bayrağın orada kalmasına ve bayağı bu arada görünür bir yerde oluyor. Kocaman iki tane bayrak... Geçen sene bunu bir-iki haftaya mı ne düşürdüler, bu dönemde 5 güne düşürdüler. Güya işte Sağlık Bakanlığında falan kontrole gelecekler diye süresini azaltıyorlar gitgide.."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

6.2.2. Görünürlük Kısıtlaması

Bu alt tema, üniversite yönetimlerinin LGBTİ+ öğrenci topluluklarının kampüs içindeki görünürlüğünü belirli sınırlar içinde tutma çabasını gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, yönetimlerin LGBTİ+'ların varlığına belirli bir tolerans gösterdiğini ancak bu toleransın radikalleşmeme, medyaya yansımama ve belirlenen sınırları aşmama koşullarına bağlı olduğunu vurgulamışlardır.

"...Ben genel sekreterle gidiyorum. Kendisiyle görüşüyorum. Onların da tutumu şu, bunların fotoğraflarının dışarı yayılması sizin başınıza sıkıntı. Çünkü şu an sanırsam bir devlet üniversitesinde resmi olan tek kulüp bizimki. Bu yüzden bizim de hani verilerimiz aslında YÖK'ün elinde.."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

LGBTİ+ öğrenci toplulukları, kampüste kazandıkları güvenli alanı koruyabilmek için yönetimin rahatsızlık duyabileceği eylemselliklerden kaçınma eğilimlerini aktarmıştır:

"...bizim sessiz kalma politikasını uygulamamızın sebebi de okulun bize sağladığı imkanlardan hala olumlu bir şekilde yararlanmaya devam etmek ve dekanlığın bize herhangi bir olumsuz şey gütmemesi adına.."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezunu

"Bizim okulla iletişimimizde konuşulmamış bir anlaşma var, siz çok şey yapmayın çok kuralların dışına çıkmayın, biz de size çok dokunmayalım. Hani dövizlerinizi gelin bize onaylatın ve yürümenize izin verelim gibi bir anlaşmamız var, çok hassas bir denge. Biz bu dengeyi korumaya çalışıyoruz, kaybetmek istemiyoruz ama aynı zamanda da bütün dediklerini de kabul etmek istemiyoruz. Bize çizdikleri tüm sınırları kabul etmek istemiyoruz çünkü bir noktada etkinliklerimizin isimlerinde LGBT kullanamayacağımızı söylediler. Yani bir LGBT kulübü olarak bu kelimeyi yasakladılar bize ve biz de hani nereye kadar buna okey olacağız diye düşündük kulüp olarak..."

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

Yönetimlerin genel tutumu, LGBTİ+'ların kendi aralarında var olmalarına izin vermek ancak bu varlığın medyaya yansımamasını ve dışarıya taşmamasını beklemek şeklindedir. Katılımcılar, bu "görünmez olun" politikasının nasıl işlediğini paylaşmışlardır.

"...Biz bunları eğer duyurmazsak, hiçbir şekilde ellemezsek kendi kafalarına göre takılırlarsa hem yerel basına yansımamış olur, yeni akitle yüz göz olmayız hem de öğrencilerin gönlü olur. Orta yolcu bir taktik izlediler gibi geliyor."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

"...basına yansımamış diye kendi piarını da çok önemseyen bir yerden de böyle, nabzı yükseltmemek için uğraşıyorlar."

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

Görünürlük kısıtlamaları, LGBTİ+'ların kampüste eşit vatandaş olarak var olma haklarını doğrudan sınırlamaktadır. Bir katılımcı, kampüsteki görünürlük engellemelerini demokratik temsiliyet hakkının ihlali olarak tanımlamaktadır:

"Ama resmi düzeyde, bölümlerde, fakültelerde, resmi binalarda bir görünürlük bayrağımızın sallanması gibi aslında uzak olmayan, gerçekleştirilebilir ve ODTÜ'nün hazır olduğu birçok şeyden mahrum bırakılıyor. Bu da bizim temsiliyet hakkımız, demokratik olan temsiliyet hakkımız, eşit vatandaş olmak için mücadelemiz açısından büyük bir ihlal."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

Yönetimlerin kısıtlamaları, bazı durumlarda dolaylı mekanizmalarla sınırlı kalmamakta, kampüs özerkliğinin ihlali yoluyla doğrudan fiziksel müdahaleye dönüşebilmektedir.

6.2.3. Kampüs Özerkliğinin İhlali

Bu alt tema, üniversite kampüslerinin özerk alanlar olması gerekirken, yönetimlerin dış kolluk güçlerinin kampüse girmesine izin vermesi ya da doğrudan bu güçleri davet etmesiyle gerçekleşen müdahaleleri gözler önüne sermektedir. Bu alt tema, kampüsün güvenli alan olmaktan çıkışını ve kurumsal şiddetin nasıl meşrulaştırıldığını anlamak açısından kritik öneme sahiptir.

"...ilk önce 'valilikten geldi' dediler sonra yanlışlıkla itiraf ettiler. Aslında rektör Vali'ye açık çağrı yaptığımız için demiş ki 'okulda böyle bir şey olacak ve olmasını istemiyoruz'. Yani aslında polisin okula girmesini isteyen rektörlük."

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

"Yaşadığımız en büyük ihlal; yürütmediler bizi. En başında yürüyecektik yürüyemedik, onun dışında Özel Güvenlik Biriminden hakaret yedik. Rektör bundan sorumlu. Çünkü çeviği kampüse sokan kişi ve girmesine izin veren kişi rektör. O yüzden sorumlu da rektör ve Özel Güvenlik Birimi şefleri."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Kampüslerde görev yapan Özel Güvenlik Birimleri (ÖGB), LGBTİ+ etkinliklerine ve yürüyüşlerine doğrudan müdahale edebilmektedir. Katılımcılar, kampüs içi güvenlik görevlilerinin yönetimin talimatıyla nasıl hareket ettiğini paylaşmışlardır:

"...açık çağrı yani sosyal medyada saatini paylaştık yer zaten kampüs içi. Tabii ki okuldaki bütün ÖGB oradaydı, bir sürü sivil zaten vardı. Yani 20 kişi eyleme geldiyse 20 ÖGB ve sivil vardı. Yani eşit sayıydık ÖGB ile ya da daha fazlalardı ve o noktada dedik ki bu kadar çok ÖGB varken biz konuşmaya başladığımız an müdahale olacak. Bunu göze alıyor muyuz...küçük gruplara dağılıp o gün sonrasında kampüste başka bir sınıfa gidip konuşacaktık. O noktada ÖGB teker teker bizi takip etmeye başladı"

kampüs boyunca. Ringe bindik Özel Güvenlik aracıyla ringi durdurup bizimle beraber ringe bindi ve kampüsten çıkana kadar bize eşlik ettiler. ”

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

“...ODTÜ’de ilk kez ÖGB’nin müdahalesi gerçekleşti bir eyleme ve ilk kez bir barikat kuruldu. Bu da ODTÜ’de ilk görülenlerden ama kesinlikle biz pozitif değerlendiriyoruz. Çevik kuvvet yerine ÖGB ile muhatap olmak bizim için daha güvenli, daha kolayca tepki verebileceğimiz bir şeydi ve barikat aşıldı.”

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

Kampüs özerkliğinin en ciddi ihlali ise, çevik kuvvet gibi dış kolluk güçlerinin rektörlük kararıyla çağrılmasıdır. Katılımcılar, bu müdahalelerin nasıl gerçekleştiğini ve ne tür şiddet içerdiğini detaylı bir şekilde aktarmışlardır.

“...biz açık çağrı yaptık ve bu dünyanın en büyük hatasıydı yani o gün okulda olan öğrenci sayısından daha fazla çevik vardı ve ÖGB’ler tarafından takip edildik. Bize eğer pankart açarsak, bayrak açarsak, yürürsek veya slogan atarsak bize sert müdahale edeceklerini söyleyerek bizi tehdit ettiler ve mesela olduğumuz yerden üç kişi başka bir yere yürüyoruz ve onu bile yürüyüş yaptığımızı sanarak gerilip peşimizde falan dolaşıyorlar ”

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

“...onun dışında okula o dönem çok fazla çevik giriyordu. Çok haber olmamıştı, çok gündem olmamıştı ama sürekli bir çevik akımı vardı okulda. Kapının önünde sürekli TOMA bekliyor oluyordu ve polis müdahalesi konusunda da çok büyük tedirginliklerimiz oldu o yüzden.”

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

6.2.4. Mekansal Sınırlamalar

Resmi kulüp statüsü tanınmayan LGBTİ+ öğrenci toplulukları, kampüs içinde etkinlik yapma hakkından mahrum bırakılmaktadır. Katılımcılar, üniversite yönetimlerinin kampüs mekanlarını bu toplu-

lukların kullanımına kapatarak, onları kampüs dışı alanlara ittiğini ve böylece görünürlüklerini doğrudan engellediğini vurgulamışlardır.

“...öncelikle buna mekan sorunu diyebilirim üniversite dışında da hani kampüs içinde de her zaman bu mevcut. Yani bu Türkiye’nin her yerinde olsa da Aydın gibi küçük bir şehirde bir tık daha fazla göze batabiliyor. Evet atmosfer değişiyor daha zor koşullar altına girebiliyoruz bazen topluluklar olarak ama aslında bu mekan sorunu %70...”

-D.W., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

“...biz kampüste etkinlik çıkabilen bir topluluk değiliz, kampüs dışında nerde etkinlik yapabiliriz? Aklımızda çok büyük yerler vardı ve burada güvenliğimizi sağlayarak nasıl etkinlik çıkabiliriz bizim için en büyük problemdi...”

-R., Ankara Üniversitesi Öğrencisi

“...bize denmişti ki ‘siz resmi kulüp değilseniz izinsiz bir şekilde kampüste etkinlik yapamazsınız’. O yüzden bize yerleşmiş olan kampüste bir şey yapamayız korkusu vardı. Hani bayrak açamayız, kampüste görünür bir şekilde var olamayız, kampüste etkinlik yapamayız diye yerleşmiş bir korku vardı.”

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

6.3. Politik İklim ve Tehdit Algısı

Katılımcılar görüşmeler sırasında Türkiye’deki genel politik iklimin kampüslerdeki LGBTİ+ aktivizmi nasıl şekillendirdiğini ve tehdit algısını nasıl yoğunlaştırdığını detaylı bir şekilde aktarmışlardır. Aile Yılı ilanı, Yargı Paketi taslağı gibi LGBTİ+ haklarını doğrudan hedef alan politik gelişmeler, bir yandan kampüslerde baskı ve gözetimin artmasına yol açarken, diğer yandan aktivistlerin tepkiselliğini ve eylemselliğini de yükseltmiştir. Katılımcılar, siyasi atmosferin değişmesiyle birlikte hem kampüslerdeki sağcı ve gerici grupların güçlendiğini hem de bu tehditlere karşı öğrenci hareketinin canlandığını vurgulamışlardır. Bu çift yönlü dinamik, toplumsal kutuplaşmanın derinleşmesine ve LGBTİ+ aktivistlerin güvenlik endişe-

lerinin ciddi oranda artmasına yol açmıştır. Kampüslerdeki politik iklimin ve tehdit algısının daha kapsamlı anlaşılabilmesi adına 3 alt tema üzerinden inceleme gerçekleştirilmiştir. Bunlar sırasıyla: (1) Değişen Atmosfer, (2) Toplumsal Kutuplaşma, (3) Güvenlik.

6.3.1. Değişen Atmosfer

Bu alt tema, son yıllarda Türkiye'deki politik iklimin değişmesiyle birlikte kampüslerde nasıl yeni bir atmosferin oluştuğunu gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, artan baskının yarattığı korku ortamını, bu ortamın örgütlenme üzerindeki caydırıcı etkilerini ve genç kuşaklardaki politik dönüşümleri detaylı bir şekilde aktarmışlardır. Ancak aynı zamanda, bu atmosfere karşı geliştirilen direniş stratejilerini ve dayanışma ağlarını da paylaşmışlardır.

"Elimiz özellikle birkaç sene önce daha güçlüydü ama giderek değişmeye başlayan bazı dinamikleri görmeye başlıyoruz. Bilim kapısındaki olaylardan sonra zaten biz bir grup insan olarak mimlenmeye başlıyoruz kampüs içerisinde... Yani nasıl gözüktüğümüz belli. Bizi tanıyorlar, çünkü onlara kıyasla onlar hani herhangi bir adam karşında duruyor, çok fazlalar. Onları hatırlamıyorum ama onlar beni hatırlıyorlar. Bunu biliyorum. Ve kampüste bu hisle dolaşmaya başlıyoruz bu süreçten sonra."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

Kampüslerde belirgin bir korku atmosferinin oluştuğu katılımcılar tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Bu atmosfer, aktivistlerin eylemlerinde daha temkinli olmalarına ve potansiyel sonuçlar hakkında endişe duymalarına yol açmaktadır.

"...etrafımızdaki birçok kişi ya öldürülüyor ya da intihara sürükleniyor. Yani bizim etrafımızda, direkt en yakın çevrelerimizde hem kaybettiğimiz insan sayısı hem de aldığımız haberler belki tanımadığımız ama şokla izlediğimiz vahşice haberler yüzünden korkuyoruz. Sadece toplumdaki bu nefreti, şiddeti güçlendirmek için adım attığını görüyoruz ve bu panik yaratıyor ve bunu çok derinden hissediyoruz artık. Gerçekten yani genç lubunyalardan

gelecek konusunda endişeleri olduğu, burada yaşayabileceğinden emin olamadığı bir döneme giriyoruz."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

"...giden jenerasyonun yerine yenilerinin gelmesi gerekiyor. Ama bu işte bahsettiğim 19 Mart ve yasa süreciyle beraber yeni lubunyalardan gelmeye çekiniyor. Aslında böyle bir çarkta sıkıntı yaşanıyor, aynı zamanda bu apolitik olmaları vesaire veya politik olsalar da bu korku atmosferinde motivasyonları düşebiliyor gibi sebepler."

-D.W, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

Bu korku ortamı, LGBTİ+ aktivizminde örgütlenmeye doğrudan caydırıcı bir etki yaratmaktadır. Katılımcılar, yeni katılımcı bulmakta zorlandıklarını ve mevcut üyelerin bile çekingenleştiğini paylaşmışlardır.

"Bu insan dönemin bir noktasında resmi bir şekilde süreç yürüterek YÖK'ten falan da adını sildirmek isteyen bir yerden istifa etti. Bence özellikle bu süreci resmi yönetmesinin sebebi Aile Yılı ve Yasa Tasarısı baskılarıydı. Korktu yani korktuğunu gördüm. Onu da suçlamıyorum. Politik bir yerden onu eleştiririm ama korkutuyorlar da bunu da söylemek lazım."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

Kampüslerdeki LGBTİ+ aktivizmindeki atmosferin değiştiğini gösteren bir başka örnek, genç kuşakların aktivizme dair bilgi eksikliğidir. Katılımcılar, yeni gelen öğrencilerin hareketin tarihini, mücadelesini ve taleplerini yeterince bilmediğini gözlemlemişlerdir.

"...yıl geçtikçe biz şunu görüyoruz, yeni jenerasyon, bebek lubunyalardan oluyor. 2019'da işte o 450 kişilik Renkli Çatı'yla, şu anki Renkli Çatı aynı değil. Biz o zaman 'Benim Çocuğum' izlediğimizde ve Sema Anne geldiğinde, 'Aa, Sema anne geliyor' diye çıldırdığımız bir senaryoda... Ben şu anda Sema annenin bir rahatsızlığı varmış gibi konuşmaya başladığımda Boysan'ın Evi'ni de bilmiyorlar, Sema Anne'yi de bilmiyorlar."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezun

"...hani Lambda'da bir etkinlik varmış falan diyoruz ya da yarın Lambda'da bir etkinliğimiz oluyor. 'Neresi' diyorlar ve bu adres olarak neresi değil, Lambda'nın ne olduğu gibi bir yerden başlamamız gerekiyor insanlara..."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

Bu bilgisizlik, daha geniş bir apolitikleşme sürecinin parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcılar, genç kuşakların politik meselelerden uzak durma eğiliminde olduğunu ve bu durumun örgütlenmeyi nasıl zorlaştırdığını aktarmışlardır.

"...Onur ayını geçiyorum. Orada artık yoklardı bile bu insanlar. Ama sene başında şunu fark ettim. Lubunya ve en azından lubunyanın bir kısmı politik değil ve hiçbir şey bilmiyor ve bu beni çok şaşırttı. Ben de çok şey öğrendiğim bir noktadayım, aktivizmle tanıştığım bir yerdeyim, sokağa çıkmaya başladığım bir yerdeyim. Ama hani bir şeylerden belli bir düzeye kadar konuşabiliyor, en azından farkında olmamız gerekiyor."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

Ancak artan baskı ve korku atmosferi, aynı zamanda aktivistleri daha geniş dayanışma ağları kurmaya yöneltmiştir. Katılımcılar, farklı gruplar ve hareketlerle bir araya gelerek kolektif bir direniş inşa etme çabalarını paylaşmışlardır.

"...Aile Yılı Sempozyumu olacağını haberini aldık Hukuk Fakültesi'nde ve büyük bir kitleydik, sadece lubunyanın bulunduğu bir şey değildi. Bu çok güzeldi. Bunu protesto etmek için Hukuk Fakültesi'nin önünde toplanıldı ve normalde herkese açık olan bir sempozyumdu ama kapıya gelen öğrenciler içeriye alınmadı. Orada çok güzel bir dayanışma gösterildi, o da biraz bizi itekleyen bir yerde oldu bence daha fazlasını yapmak için."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Tüm zorluklara rağmen, LGBTİ+ aktivistler direnişlerinden vazgeçmemekte ve mücadelelerini sürdürmekte ısrar etmektedirler. Katılımcılar, bu ısrarın nasıl bir kolektif dayanıklılık yarattığını vurgulamışlardır.

"...ben açıkçası herhangi bir yasal değişiklik, propaganda yasağı olmadığı sürece bir şeyler değiştireceğimizi düşünmüyorum. Şunu söyleyebilirim, bu geleneği sürdürmek için o ısrar, çok güçlü. Hiçbir şüphem yok 14. ODTÜ Onur Yürüyüşü gerçekleşecek, 9. ODTÜ Onur Haftası gerçekleşecek. Propaganda yasağı ya da işte yeni bir taslak olduğu takdirde, sadece farklı bir şekilde gerçekleşecek. Evet. Yani yeni kelimeyse yeni kelime, yeni bayraksa yeni bayrak, yeni sembolse yeni sembol. Yasaksa yasak!"

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.3.2. Toplumsal Kutuplaşma

Bu alt tema, kampüslerde toplumsal kutuplaşmanın nasıl derinleştiğini ve LGBTİ+ aktivistlerin bu kutuplaşmanın hedefi haline gelişini gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, kampüslerde LGBTİ+ karşıtı grupların nereden güç aldığını, hedef gösterme mekanizmalarını ve bu grupların gerçekleştirdiği saldırıları detaylı bir şekilde aktarmışlardır. Yaşanan kutuplaşmanın temelinde, sağcı ve gerici grupların LGBTİ+ karşıtlığı etrafında bir araya gelmesi yatmaktadır. Katılımcılar, bu grupların hangi özellikler etrafında mobilize olduğunu ve nereden temellendirdiklerini paylaşmışlardır.

"Sorumlu AKP-MHP iktidarı, Aile Yılı Politikaları, gasp ettiği seçilmiş rektör hakkı, kayyum rektörler onlar sorumlu yani. AKP-MHP iktidarının gerçekten seçim sonrası itibarıyla farklı bir politika yürütmeye başlamasıyla ve Aile Yılı Politikasıyla birlikte bunları istiyorlar ve bu ihlallerin yeterli gelmediği hali. Yani iktidar sadece bunu değil, çok daha fazlası istiyor, bu ihlallerin ihlal olduğunu da kabul etmiyor. Bunun tamamen bir yasağa gitmesini istiyor. Korktuğumuz şeyin bir gözaltı değil tutuklama olmasını istiyor ki bu yasaları bu kadar değersizleştirme, insan haklarını bu kadar değersizleştirmenin kendisinin de bir ihlal olduğunu düşünüyorum. Bunun sorumluluğu bu iktidar ve değişene kadar bunlar bitmeyecek."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

Bu gruplar, LGBTİ+ aktivistleri ve toplulukları açıkça hedef göstererek kampüste tehdit ortamı yaratmaktadır. Katılımcılar, sosyal medyada, kampüs içinde ve çeşitli platformlarda nasıl hedef gösterildiklerini aktarmışlardır.

"...bizim yürüyüşümüzden yaklaşık bir hafta önce bu Hacettepe'deki dilekçe olayları gerçekleşti ve bizim medeniyet kulübümüz bu dilekçe olaylarını destekleyen, Aile Yılı'nı destekleyen ve buna karşı çıkan her şeyi kampüsten atmayı hedefleyen bir basın açıklaması, bir açıklama paylaştılar."

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

"...okulun atmosferinde bizi etkileyen kısım Siyasal İslamcıların LGBT'nin okulda bitirilmesi için bir dilekçe toplama kampanyası vardı. Bu bir yandan tedirginlik yaratan bir şeydi bizim için haftayı planlarken. Çünkü hani gelip baskın yapacaklar mı? Bir saldırıda bulunacaklar mı? Bunu da bir bahane olarak sunacaklar mı? Bunu bilmiyorduk ama bir yandan da bu bizi iten de bir şey oldu. Çünkü hani bitirmek için okul içerisinde bir kampanya yapılması, varlığımızı daha çok duyurma ihtiyacı hissettirdi bize."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Hedef göstermeler, bazı durumlarda fiziksel saldırılara ve kampüste gerici müdahalelere dönüşmektedir. Katılımcılar, bu çatışmaları şöyle aktarmıştır:

"...sene başında İkbal ve Ayşenur için düzenlediğimiz birkaç gün süren eylemlerimiz var. Son eylem de bilim kapısı okulun girişinde oturma eylemi. Burada saldırıya maruz kalıyoruz kadınlar ve lubunyalılar olarak. Ve bu süreçten sonra aslında birazcık şeyi görmeye başlıyoruz. Türkiye gündeminde ve gençlerde başlayan sağa yatkınlık ve saldırı. Hani bu bizim kampüste alışık olduğumuz bir şey değil."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"Öncelikle biz bir gün öncesinde bir saldırıya uğradık. Yani birileri açıkça işte topluluk odalarına saldırı, spreyledi. Oradaki gökkuşaklarını siyaha spreyledi. Afişleri spreyledi. Gökkuşağı"

merdivenlerine saldırdığı zaman. Ben şikayette bulundum o gece çünkü güvenlik vardı nöbetçi... Ama bulunamadı."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.3.3. Güvenlik

Bu alt tema, artan tehdit ortamında LGBTİ+ öğrenci topluluklarının güvenlik önlemlerini nasıl yapılandığı ve aktivizm pratiklerinin güvenlik kaygılarıyla nasıl şekillendiğini gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, risk analizleri yapma, katılımcıların görünürlüğüne yönetme, çeşitli güvenlik önlemleri alma ve bazı durumlarda katılımcıların güvenliğini önceleyerek eylemlerden geri çekilme gibi stratejiler geliştirdiklerini aktarmışlardır.

LGBTİ+ öğrenci toplulukları, etkinlik ve eylem öncesinde sistematik risk analizleri gerçekleştirmektedir.

"Etkinliklerimizdeki en büyük problem bizim için güvenliği, güvenlik bakımından en küçük sıkıntı çıkabilecek yerlerden vazgeçmemiz gerekti. Bütün süreçte bizim için o yüzden en önemli olan mekandı."

-R., Ankara Üniversitesi Öğrencisi

"Onur haftasını planlarken en çok dikkat ettiğimiz iki şey muhtemelen siyasal İslamcılar ve çevik ihtimali oldu zaten en çok bunları konuşuyorduk."

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Katılımcıların anlatılarında risk yönetiminin önemli bir boyutu, katılımcıların yüz görünürlüğü konusundaki hassasiyettir. Topluluklar tamamen yüzleri gizlemeyi ya da bireysel risk alabilen kişileri öne çıkarmayı ve diğerlerini korumayı tercih etmiştir.

"Kulüp o dönem bir karar alıyor, kişinin rızası olsa bile görsel paylaşılmayacak kulüp hesabında. Medyaya yansıtığımız kısımlar çok bizim kontrolümüzdeydi"

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

“...öğrencilerin yüzleri kesinlikle çekilmedi, hikayede paylaşılmadı çünkü o dönemde gizliliğe önem verdik”

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

“Sadece fotoğraf çekmek yasak ve fotoğraf çekenleri uyardık ve güvenlik de uyardı. Ve duyuru geçtik fotoğraf çekmenin yasak olduğu hakkında.”

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

“...evet açık kimlikli aktivistler konusunda bir değişiklik var. İnsanlar açık kimlikli olma konusunda çok büyük korkular içerisinde ve bunun etkisi artık dokunulabilecek bir durumda. En basitten kim basın açıklaması okuyor ya da kim önde yürüyor işte gözaltına alınabilir dediğimiz kişiler, aynı kişiler.”

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

Bu analizler temelinde, topluluklar çeşitli güvenlik önlemleri geliştirmektedir. Katılımcılar, iletişim güvenliğinden fiziksel güvenlik stratejilerine kadar aldıkları önlemleri detaylı bir şekilde aktarmışlardır.

“...bütün etkinliklerimiz dahil olmak üzere Pride dışında da mekan bilgisini sadece etkinlik sabahı bildiriyorduk ve her etkinliğimiz için bir form oluşturup bunu gruba veya işte Instagram’dan paylaşıyorduk. Eğer toplulukta olmayan bir kişi ise referans vermesini istiyorduk... Her zaman Pride etkinliklerimiz özelinde zaten dayanışmamızın gönüllü avukatı yanımızda bulunuyor.”

-D.W., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

“...öncelikle yürüyüş öncesi güvenlik önlemi olarak şey yaptık, genelde kampüste bizim çok şiddetli geçmediği için açık çağrı yapma konusunda problem görmedik...ama mesela bizim geniş kitlesel gruplar var, orada duyuru geçmedik. Hepsinde 1000 tane üye var, Yeditepe genelinde böyle Allah bilir kimler var. Oraya duyuru geçmedik güvenlik önlemi olarak.”

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

“Her sene yaptığımız gibi lokasyonu bir gün öncesinden duyurduk. Yürüyüş için oluşturduğumuz gruba insanlar sadece okul

e-mailiyle katılabiliyordu dışarıdan giriş olmasın diye, ilginç bir şekilde yeterliydi önlemler.”

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

Bazı durumlarda, tehdit çok yoğunlaştığında topluluklar lubunya'nın güvenliğini önceleyerek eylemlerden geri çekilme kararı almaktadır. Katılımcılar, bu zor kararların nasıl alındığını ve ne tür tartışmalar içerdiğini paylaşmışlardır.

“...ilk önce dışardaydık ve bizden daha kalabalık şekilde etrafımızda polis olduğu için dedik ki içeri girelim ve bir sınıfta şu an ne yapacağımızı konuşalım. O an şeyi konuşuyoruz, ‘Yürüyecek miyiz yürümeyecek miyiz?’ çünkü kaç tane gözaltı aracı getirmişler yani öğrenciden fazla polis var. Ve şu noktada güvenliğimiz daha önemli ve çoğu kişi yürümek istemediği için yürümedik zaten. Ama biz hani bunun için sınıflara yürürken bile gerçekten 5 kişi yan yana yürüyoruz mesela takip ediliyoruz. Gerçekten korkunçtu ve bizi tehdit ediyorlar. Hani işte müdahale yaparız işte şunu yapmayın diye.”

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

“...yürüyüş esnasında çok fazla sivil ve ÖGB olduğundan şu an bu açıklamayı okuruz belki bölerler, belki bölmezler günün sonunda ama hani çok bir şey elde edebilecek miyiz? Yani yiyeceğimiz sormaya, muhtemel disiplin suçlarına değecek mi tarttık... O yüzden hani biz bunu yapmazsak daha iyi olabilir deyip hani öyle bir eylem iptali gibi bir güvenlik önlemi oldu...”

-İda, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

“Basın açıklamasını okurken bir anda arkamızda 60-80 tane polis belirdi bizim, insanlar geliyor ve diyor ki yürüme fikrini yeniden konuşuyoruz şu an. Sonra yürüme fikri yeniden konuşuldu ve yürünmeme kararı alındı. Basın açıklaması devam ederken sonra bir ajiteyle beraber insanları güvenli bir şekilde dağıttık. Ondan sonrasında kavga etmeye başladık ÖGB’yle. ÖGB ile kavga ederken komite, biz insanları dağıtıyorduk. İnsanları arkadan farklı bir yere gönderiyorduk...Yürüyüş yapsak bu soruyu sormuyor olacaktık muhtemelen biz şu an, müdahale net gerçekleşirdi, çevik ablukaya bile almıştı zaten...”

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Güvenlik kaygılarının yoğunlaşması, aktivizmin önceliklerini de değiştirmektedir. Katılımcılar, geçmişte öne çıkan taleplerin ve stratejilerin güvenlik endişeleri nedeniyle nasıl değiştiğini aktarmışlardır.

"...bu da yeni bir şey, sosyal medyada etkinliklerimizi paylaşmadığımız ve birbirimizle buluşmayı, birbirimize iyi gelmeyi önceliklelediğimiz bir döneme girdik. Çünkü sosyal medyada kampanya yapmak, fotoğraf paylaşmak artık zararı gerçek hayattaki etkisinden daha fazla buluyoruz. Çağrı açık etkinliklerin hepsinin konumu açık ancak etkinlik sonrası fotoğraflar paylaşılmadı."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.4. Dayanışma ve Direniş Ağları

Katılımcılar görüşmeler sırasında artan baskı ve tehdit ortamında LGBTİ+ aktivizminin yalnız kalmadığını, aksine çeşitli dayanışma ağları ve kolektif direniş pratikleri geliştirdiğini vurgulamışlardır. Görüşmelerde, hem aktivistler arasındaki ve kampüsler arasındaki dayanışma pratikleri hem de akademisyenler, milletvekilleri, hak temelli dernekler ve medya gibi dış paydaşlarla kurulan ilişkiler ele alınmıştır. Kampüslerdeki dayanışma ve direniş ağlarının daha kapsamlı anlaşılabilmesi adına 2 alt temada inceleme gerçekleştirilmiştir: (1) Kolektif Direniş, (2) Paydaş İlişkileri.

6.4.1. Kolektif Direniş

Bu alt tema, LGBTİ+ aktivizminin kampüslerde yalnız bir mücadele olmadığını, aksine farklı gruplarla ve hatta kampüslerle kurulan dayanışma pratikleri üzerinden kolektif bir direniş inşa ettiğini gözler önüne sermektedir.

Katılımcılardan biri bu yılki dayanışma pratiklerindeki değişimin niteliğini ve nasıl dönüştüğü şu şekilde aktarmıştır:

"19 Mart sürecinin altında çizmek istiyorum. 19 Mart süreci daha büyük bir kitleyle gerçekleştiği için mesela ODTÜ özelinde yılların en kalabalık, 10.000 kişinin katıldığı eylemlerden bahse-

diyoruz. Tüm toplulukların, 100'e yakın topluluğun temsilcisinin bulunduğu bir komiteden yönetiliyordu. Lubunyalara sadece lubunya eylemleri için değil, birçok eylem için örgütleniyor. Yani 19 Mart sürecinde belki görünürlük Gezi'yle kıyasladığımızda farklıydı ama sadece ODTÜ'de değil birçok okulda örgütleyici, komitede olan insanlar lubunyalardı. Büyük alanlarda büyük roller alıyorlar, bence bu da çok önemli bir değişken, bu da genel kitlenin bize karşı tavırlarını değiştiriyor bence."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

Kampüs içinde LGBTİ+ öğrenci topluluğu dışındaki öğrenciler, çeşitli şekillerde destek sunmuştur. Katılımcılar, diğer öğrencilerin nasıl müttefik olduklarını ve hangi eylemlerle dayanışma gösterdiklerini paylaşmışlardır.

"...bizim kulüple bağlantısı olmayan bir şekilde okuldaki bazı öğrenciler Gezi'yi anmak amacıyla onur ayının da yaklaşmasıyla beraber okulumuzda oldukça görünür olan, yurtlara açılan Henry Ford yurtlarının oradaki o merdivenleri gökkuşakına boyuyorlar."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"...BAÜ Öğrenci Dayanışma, onur ayında bizden daha çok çalışarak ve resmi olmamalarının da avantajıyla 3 gün art arda süren şeyler yaptılar."

-Enes, Bahçeşehir Üniversitesi Mezunu

Bu destek, özellikle LGBTİ+ etkinliklerinde somutlaşmaktadır. Katılımcılar, farklı gruplardan öğrencilerin etkinliklere katılarak nasıl bir kolektif alan yarattıklarını vurgulamışlardır.

"...Onur haftası etkinliği ne kadar o iklimin biraz sönmüş olsa da (19 Mart süreci) çok büyük bir ilgi çektii...genel sekreterlikle bir kriz yaşanıyor ben ve bi arkadaşım konuşmaya gidiyoruz. 30-40 kişilik bir kalabalık ki, bi anda bu kadar kişinin toplanması çok büyük olay okul içinden, saray binasının önünde bekleyip hani ablukaya alıyorlar kendi çapında."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

"...5-10 kişi yürümek istemedik ve hani okuldaki diğer topluluklarla, kulüplerle konuştuk o süreçte yürürsek kaç kişi olabiliriz diye. Ve aslında bazı topluluklar TAÜ Kuir'den daha bile hevesliydi bu konuda..."

-N., Türk-Alman Üniversitesi Öğrencisi

"Bu yıl, yıllar sonra kolayca ODTÜ öğrencileri imzasıyla onur yürüyüşü çağrısı çıktı. Bu yılın hassasiyetini göz önünde bulundurarak biz böyle bir şey yaptık, bütün bileşenlerin imzasıyla birlikte ODTÜ öğrencileri çıktı."

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

LGBTİ+ öğrenci toplulukları, kampüs içinde çeşitli gruplarla dayanışma ilişkileri kurmuştur. Katılımcılar, hangi gruplarla hangi bağlamlarda dayanışma geliştirdiklerini detaylı bir şekilde aktarmışlardır.

"...size teker teker, işbirliği yaptığımız kulüpleri biraz açıklamak isterim çünkü bence bu da bir çizgi çiziyor. İlk olarak çoğunlukla KoçKuir'in bugüne kadar beraber etkinlik yaptığı ve yan yana olmakta rahat olduğu kulüpler, Kadın Dayanışma, Veganizm, Kürt Dili, FRP kulübümüz, oyun kulübümüz, radyo kulübümüz, resim, ebru vs. zaten her sene stand açarlar, yaparlar."

-Güloş, Koç Üniversitesi Öğrencisi

"Medeniyet Kulübü'nün açıklaması üzerine biz, yani biz dediğim Kadın Çalışmaları Topluluğu, Renkli Düşün ve arkadaş kulüplerimiz, Vegan Kulüp vs. hepimiz toplanıp bir basın açıklaması yazdık. Bir de yürüyüş çaktık üstüne. 'Aile Yılı Değil Direniş Yılı' diye. Bizim onur yürüyüşümüzden 5 gün önce."

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

"...okulun diğer bileşenleri, ÖTK, dayanışma ağı, mezunlarımız destek verdi diyebilirim...destek diyerek normalde bizimle ilişkilenebilen birçok kişide alandaydı. Mesela Kariyer kulübü diyeceğimiz birçok kulüp bile..."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

Dayanışma bu sene sadece kampüs içiyle sınırlı kalmamış, farklı üniversitelerdeki LGBTİ+ öğrenci toplulukları arasındaki bağlar da güçlenmiştir. Katılımcılardan biri okullar arası dayanışmanın kolektif gücünü paylaşmıştır:

"Üniversitenin diğer bileşenleri ile iletişimimiz bu yıl, bence 19 Mart etkisiyle yine, dışarıya çıktı. Biz ODTÜ olarak mesela Hacettepe ile toplantı almıştık. Onlara onur yürüyüşü aktarımı yapmıştık. İstanbul'dan gelen başka okullarla, lubunyalarla da bu toplantıyı aldık. Bence bu bir örnek yani yeni bir şey. Artık sadece kendi okulumuzda değil de, dışarıdaki okullarla da iletişimdeyiz"

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

6.4.2. Paydaş İlişkileri

Son alt tema, LGBTİ+ öğrenci topluluklarının çeşitli paydaşlarla kurdukları ilişkileri ve aldıkları ya da alamadıkları destekleri gözler önüne sermektedir. Görüşmelerde katılımcılar, akademisyenler, milletvekilleri, sendikalar ve medya gibi farklı aktörlerin tutumlarını değerlendirmiştir.

Kampüs içindeki en yakın paydaşlar olan akademisyenler, bazen açık destek ile bazen ise sessizlikle anılmıştır.

"Kuir Düğün etkinliği için 'derslikte' toplanıldı ve etkinliğin kendisi normalde hani toplasan 30 kişi olacakken 100 kişiye yakın olduk. Bunun zaten yaklaşık 15'i hocalarımızdı eğer bir müdahale olursa diye orada bulunalım istediler."

-S., Galatasaray Üniversitesi Öğrencisi

"Akademisyenlerden de daha çok katılım vardı, bazı akademisyenleri zaten açık kimlikli olarak tabir edebilirim sanırım. Onlardan bayağı destek vardı."

-Naz, Sabancı Üniversitesi Öğrencisi

"...bizde çok katılım olmadı akademisyenlerden aslında Bilkent'ten çok bekleyebileceğiniz bir şey. Çünkü hem bir sürü ya-

bancı öğretmen var yani onların katılabilmesini beklersiniz hem de bir sürü progresif öğretmen var. Ama yani hepsi korkuyorlar ve o kadar bize destek çıkan bir akademisyen yok maalesef. Bu da bizim geliştirmeyi istediğimiz bir şey.”

-Semiramis, Bilkent Üniversitesi Öğrencisi

Kampüs dışındaki kurumsal paydaşlar olan sendikalar, milletvekilleri ve medya kuruluşları da LGBTİ+ aktivizmine farklı düzeylerde ilgi/destek göstermiştir. Katılımcılar, bu paydaşlardan bazılarının dayanışma gösterdiğini, bazılarının ise yetersiz kaldığını ya da olumsuz yaklaştığını aktarmışlardır.

“...sendikalar için bunu söyleyemeyeceğim, orada durum bir tık daha farklı açıkçası onlar çok fazla dayanışmaya gönüllü değiller.”

-D.W., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencisi

“...yandaş medya pek öyle değildi bizim için hiçbir şey gözükmüyordu onların paylaştığı. Hiç kimse hiçbir şey görüntülenme almıyordu. Kendimiz zorla bulup yayıyorduk...Milletvekilleriyle iletişim kuran üniversitelerden biriydik. CHP'nin tüm milletvekillerini aradık ulaşabildiğimiz, EMEP'i aradık, DEM'le konuştuk. Müsaitlikleri yokmuş, bize gelmediler ama iletişim konusunda açıklardı gayet. Bazı milletvekilleri bir sorun olursa geleceğiz dediler.”

-Burçe, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

“Bence bu yıl bir pozitif etki var en azından siyasiler konusunda. Yıllar sonra ilk kez bir milletvekili ODTÜ'de onur yürüyüşüne katıldı. Bu ODTÜ'de en ihtiyacımız olduğumu dönemlerde de yaşanmadı. Neyse bu sene yaşandı bu iyi bir şey, iletişime açık birçok siyasi taraf vardı. Bu da çok önemli bir gelişme. Belki işte orada CHP'nin altı çizilebilir tamamen 19 Mart sürecinin etkisi olduğunu vurgulayarak, bu konuda kesinlikle bir gelişme var.”

-Deniz Ateşyan, ODTÜ Öğrencisi

7. ÖZET BULGULAR VE SON SÖZ

Bu çalışmanın ana amacı, 2025 yılı Kampüslerde Onur Ayı kapsamında gerçekleştirilen onur yürüyüşleri ve onur ayı etkinlikleri öncesinde üniversite idarelerinin tutumlarını; etkinliklerin hazırlanma, uygulanma ve sonrasındaki süreçlerde yaşanan hak ihlallerini; ve tüm bu koşullar altında LGBTİ+ öğrencilerin örgütlenme, görünürlük, dayanışma ve direnç pratiklerini hak temelli izleme yaklaşımıyla ortaya koymaktır. Rapor, kampüslerdeki onur ayı pratiklerini yalnızca “etkinlik dökümü” olarak değil; üniversitelerde temel hakların kullanımının nasıl daraltıldığını ve 2025'te yükselen LGBTİ+ karşıtı iklimin kampüslere nasıl yansıdığını ve yeniden üretildiğini gösteren bir kayıt olarak ele almaktadır.

2025 yılı, kampüslerde onur ayı etkinliklerinin yaygınlaştığı; ancak bu yaygınlaşmanın “daha güvenli” ya da “daha serbest” bir ortam anlamına gelmediği bir yıl olmuştur. **2024 yılında 14 üniversitede gerçekleşen onur ayı etkinlikleri, 2025'te 20 üniversiteye yayılmıştır.** Türkiye'nin farklı şehirlerinde LGBTİ+ öğrenci toplulukları en az bir onur ayı etkinliği düzenlemiş; sekiz üniversitede onur yürüyüşü planlanmıştır. Bu yılın belirleyici özelliği, açık yasaklama kararlarının her zaman kullanılmamasına rağmen, hakların kullanımını fiilen imkânsızlaştıran müdahale biçimlerinin güçlenmesi; buna karşılık bazı kampüslerde LGBTİ+'ların mücadele ve görünürlük ısrarını büyütmesidir.

Ana Bulgular:

- **Müdahalenin Biçimi Değişti:** 2025'te önceki yıllara kıyasla yazılı yasak kararlarının daha sınırlı kullanıldığı görülürken, bunun yerine etkinliklerin ve yürüyüşlerin gerçekleşmesi-

ni zorlaştıran/engelleyen fiili pratikler öne çıkmıştır. Etkinlik afişlerinin kaldırılması, çevrimiçi paylaşımların hedefe konması, bayrak/pankart ve görünürlük faaliyetlerinin kriminalize edilmesi; mekân tahsisinin engellenmesi; kampüs girişlerinin keyfi biçimde sınırlandırılması; yoğun özel güvenlik takibi ve sivil polis varlığına ilişkin güçlü şüpheler bu fiili engelleme hattının parçalarıdır. Bu tablo “daha az müdahale varmış gibi” görünse de, gerçekte ifade, örgütlenme ve toplanti/gösteri özgürlüklerinin aşındığını göstermektedir.

→ **Kampüs Özerkliğinin İhlali:** 2025'te üniversite yönetimleri ve kampüs güvenliği, yalnızca “dolaylı baskı” ile sınırlı kalmamıştır. Bazı üniversitelerde yürüyüş günü kampüse çevik kuvvet yığılması, alanın polis/güvenlik kuşatmasına alınması ve yürüyüş güzergâhlarının fiilen kapatılması gibi doğrudan güvenlikçi yöntemler devreye sokulmuştur. Hacettepe örneğinde yürüyüş saatinde kampüse çevik kuvvetin getirildiği, gözaltı araçlarının hazır bekletildiği; yazılı bir yasak bildirilmesi de yürüyüşün fiilen engellendiği; katılımcıların yalnızca kısa süreli bir basın açıklamasıyla sınırlandırıldığı aktarılmıştır. Yeditepe örneğinde ise küçük bir grubun dahi yoğun özel güvenlik takibi ve gözetimi altında bırakıldığı; çanta araması girişimi ve bina içi takip gibi uygulamalarla yürüyüşün fiilen yapılamaz hâle getirildiği görülmüştür. Bu örnekler, kampüslerin temel hakların kullanılabilirdiği özerk alanlar olmaktan çıkarılıp, güvenlikçi bir rejimle yönetilen “kontrol sahalarına” dönüştürüldüğünü göstermektedir.

→ **19 Mart Süreci ve Kampüslerde Direniş Ruhu:** 2025 yılının en belirgin özelliklerinden biri, 19 Mart protestolarının kampüslerde yarattığı politik canlanma ve LGBTİ+ öğrencilerin bu süreçteki merkezi rolüdür. Kadın cinayetlerine karşı yürüyüşler ve 19 Mart eylemleri, bazı kampüslerde politik katılımı artırmış; farklı mücadele başlıklarının birbirini beslediği bir zemin yaratmıştır. Katılımcılar, 19 Mart sürecinin ardından kampüste politik katılımın arttığını, yeni dayanışma ağlarının oluştuğunu ve bu sürecin Onur Ayı örgütlenmesine doğrudan katkı sağladığını vurgulamışlardır. **İzmir Yüksek Tek-**

noloji Enstitüsü'nden yapılan aktarımda, bu süreçlerin ardından kampüste politik katılımın arttığı, Kuir Mahzen Topluluğu'nun (KHT) bu dönemin ardından kurulduğu ve onur ayı kapsamında atölye çalışmaları gerçekleştirdiği belirtilmiştir. ODTÜ'de yılların en kalabalık yürüyüşünün gerçekleşmesi ve Hacettepe'de ilk kez onur yürüyüşünün düzenlenmesi bu sürecin somut yansımalarıdır. Bu bulgu, onur ayının bazı kampüslerde “tekil bir etkinlik serisi” olmaktan çıkıp, daha geniş bir politikleşme ve örgütlenme momentinin parçasına dönüştüğünü göstermesi bakımından kritiktir.

→ **Aile Yılı ve Politik İklim:** 2025'te kampüslerde onur ayı deneyimini şekillendiren arka plan, yalnızca yerel kampüs dinamikleri değil; ülke genelinde LGBTİ+ karşıtı politik hattın güçlenmesi ve hak alanının daraltılmasıdır. 2025'in “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, LGBTİ+'ları hedef alan siyasal iklimin meşrulaştırıcı çerçevelerinden biri olarak öne çıkmıştır. Buna ek olarak yargı paketi taslağı gibi düzenleme tartışmaları, temel haklar bağlamında belirsizlik ve tehdit algısını beslemiş; kampüslerdeki kutuplaşma, hedef gösterme ve fişlenme kaygılarını artırmıştır. Hacettepe'de LGBTİ+ karşıtı dilekçe kampanyası, Bilkent'te “Medeniyet Kulübü”nün hedef gösterici açıklamaları ve ODTÜ'de kampüs içi saldırılar bu iklimin kampüslere yansımalarının somut örnekleridir. Bu tablo, LGBTİ+ öğrencilerin hem stratejilerini (görünürlük, güvenlik, duyuru dili, paydaş ilişkileri) hem de risk değerlendirmelerini yeniden kurmasına yol açmıştır.

→ **Kurumsal Tanınmanın İki Yüzü:** Resmi kulüp statüsüne sahip olmanın hem imkanlar hem de sınırlamalar getirdiği 2025'te bir kez daha görülmüştür. Resmi kulüp olan topluluklar kampüs içinde etkinlik düzenleyebilme, mekân/bütçe erişimi gibi avantajlar elde ederken; aynı zamanda her etkinlik için izin alma zorunluluğu, etkinlik isimlerine ve içeriklerine müdahale, sürekli denetim ve disiplin tehdidi altında kalmışlardır. Özellikle vakıf üniversitelerinde yönetimlerin LGBTİ+ kulüpleri uluslararası prestij ve “kapsayıcılık” imajı

için bir araç olarak kullandığı; ancak bu kapsayıcılığın yönetimin belirlediği sınırlar içinde kalmak koşuluyla geçerli olduğu görülmüştür. Resmi statüsü tanınmayan topluluklar ise kampüs içinde etkinlik yapma hakkından mahrum bırakılmış ve tüm faaliyetlerini kampüs dışına taşımak zorunda kalmışlardır.

- **Açık Çağrı ve Görünürlük Stratejileri:** 2024'te daha yaygın görülen "dar grupta paylaşma / gizlilik" hattının aksine, 2025'te özellikle bazı kampüslerde açık çağrı ve kamusal sahiplenme eğilimi daha görünür olmuştur. Bu açık çağrı, bazı katılımcılar tarafından "yasaksa yasak" diyerek hak kullanımında ısrarın ifadesi olarak; bazıları tarafından ise süreç yönetiminde deneyimsizlikten kaynaklanan bir tercih olarak tartışılmıştır. Benzer şekilde 2025'te bayrak/pankart gibi görünürlük unsurlarından "toptan feragat" daha nadir gözlemlenirken; bazı kampüslerde gökkuşağı/trans bayrağı asma gibi görünürlük faaliyetleri bizzat onur ayının parçası hâline gelmiştir. Öte yandan, güvenlik kaygıları nedeniyle birçok topluluk etkinlik lokasyonlarını son anda duyurma, sosyal medya paylaşımlarını sınırlama ve fotoğraf çekimini yasaklama gibi önlemler almaya devam etmiştir.
- **Dayanışma ve Direniş Ağları:** 2025'te kampüslerde onur ayı etkinlikleri ve onur yürüyüşleri, yalnızca bir kutlama değil; açık veya örtük baskı rejimine karşı hakların kamusal savunusu olarak şekillenmiştir. Öğrenciler, kimi zaman açık çağrı ile görünürlüğü büyümüş, kimi zaman riskleri gözeterek taktiksel kararlar almış; ancak her koşulda "kampüste var olma" iradesini sürdürmüştür. Dayanışma pratikleri (kampüs içi paydaş ilişkileri, kolektif direniş, farklı öğrenci hareketleriyle temas) bu yılın en güçlü hatlarından biri olmuştur. ODTÜ'de farklı üniversitelerle toplantılar düzenlenmesi, Bilkent'te farklı kulüplerin ortak basın açıklaması yapması ve Koç'ta gökkuşağı merdiveni etrafında oluşan spontan dayanışma bu kolektif gücün örnekleridir.

Sonuç Olarak:

Kampüslerde Onur Ayı 2025 Yılı Raporu, üniversitelerde LGBTİ+'ların temel haklarının kullanılmasının hem örtük (idari engelleme, duyuru kısıtları, mekân tahsisi engelleri, gözetim) hem de doğrudan (polis/çevik kuvvet yığılması, yürüyüş güzergâhının kapatılması, kampüs ablukası) yöntemlerle daraltıldığını ortaya koymaktadır. 2025'in ayırt edici yanı, bu baskı biçimleri sürerken bazı kampüslerde LGBTİ+'ların direnme ve görünürlük ısrarını büyütmesi; onur ayını "geri çekilme" değil, hakların açık savunusu üzerinden yeniden kurmasıdır.

Biz ÜniKuir Derneği olarak, kampüslerin ayrımcılıktan uzak, güvenli ve erişilebilir bir eğitim ortamı olması gerektiğini; üniversite yönetimlerinin yalnızca "müdahale etmeme" değil, temel hakların kullanımını koruma ve kolaylaştırma yükümlülüğü bulunduğunu bir kez daha hatırlatıyoruz. Onur ayı etkinlikleri/yürüyüşleri, ifade özgürlüğünün, örgütlenme özgürlüğünün ve toplantı/gösteri yürüyüşü hakkının bir parçasıdır. Bir kez daha vurguluyoruz: **Onur yürüyüşleri yasaklanamaz. LGBTİ+ varoluşu kampüslerden silinemez. Kampüsler eşitlikten ve özgürlükten arındırılamaz.** Dayanışmayla, mücadeleyle, birlikte.

Kampüslerde gerçekleşen onur ayı etkinlikleri kapsamında üniversitelere, yargı mekanizmalarına, meclise, yürütme organına, Birleşmiş Milletlere ve Avrupa Konseyine, insan hakları örgütlerine ve meslek kuruluşlarına tavsiyeler için Kampüslerde Onur Yürüyüşleri 2022 Yılı Raporu'na göz atabilirsiniz.

2023'te ve 2024'te Kampüslerde Onur Ayı'nda neler yaşandığına da şuralardan göz atabilirsiniz:

  /unikuir
www.unikuir.org
 info@unikuir.org